СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 27-го Липня, 1905. Число 30. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, July 27, 1905. No. 30.

НОВИНКИ.

— ВЪ Оттавѣ, Онт. молода жѣнка застрѣлила трома выстрѣлами одного мущину котрый наставявъ на еѣ честь, а по сповненю убійства пôшла на полицію и сказала: Я була приневолена себе боронити и застрѣлиламъ чоловѣка. По переслуханю выпущено еи на волю, бо чоловѣкъ, котрого она застрѣлила бувъ дуже розпустный и бувъ вже разъ караный за знасилуване дѣвчины.

— ВЪ Ню Йорку засудивъ судія на чотыри роки вязницѣ 44 лѣтного мущину, позаякъ сей поповнивъ злочинъ на двохъ нелѣтныхъ дѣвчинкахъ. Коли судія перечитавъ засудъ, сказавъ, що дуже жалуе, що законъ не приписуе бôльшои кары за такій звѣрскій злочинъ, якбы вôнъ такъ мавъ силу, то давбы його на електричный столець.

— ВЪ Дурандъ, Текс. скôнчила ся велика нагôнка на цѣлу банду розбишаковъ, а передовсѣмъ на ихъ проводника, за котрого голову вызначено $5000 нагороды. Ватажко тои банды „Wild Bill“ зôставъ застрѣленый черезъ Джемса Дейвіса въ Вілбуртонъ.

— ВЪ Ню Йорку на поліційну стацію приведено молодого мурина, обжалованого о те, що укравъ зъ пекарнѣ хлѣбъ за пять центôвъ. На поліціи зôзнавъ хлопець, що до крадѣжи приневоливъ його голодъ, бо вже вôдъ трохъ днѣвъ нѣчого не мавъ въ устахъ. Бѣдного хлопця задержано, щобы вôддати його пôдъ опѣку якогось добродѣйного товариства.

— ТЕПЕРЬ зачала ся борба мѣжь зелѣзничими компаніями на лініи Чікаґо-Ню Йоркъ. Пенсильвенійска компанія знизила цѣну на $16 за першу клясу, а $15 за другу. Правдоподôбно и другі компаніи такъ само поступлять.

— ВЪ Ню Йорку на улици знайшли дѣти бляшану пушку зъ вистаючимъ льонтомъ. Сейчасъ постарали ся о сѣрникъ и оденъ зъ нихъ, одинайцять-лѣтный Михайло Зіка, пôдпаливъ льонтъ. Иншй дѣти сейчасъ усунули ся на бôкъ, а Зіка хотѣвъ уставити пушку на серединѣ дороги, коли нагло наступила експльозія и бѣдного хлопця роздерло на кусники. Се була бомба. На щасте нѣхто бôльше вôдъ експльозіи не потерпѣвъ, мимо того, що на улици було много прохожихъ.

— ВЪ Гавстонъ, Текс., зловлено величезну ящѣрку на 6 стôпъ довгу, окрыту зъ верху кôстянымъ панциремъ. Доси не видѣли еще такои ящѣрки. Очи у неи рухливй, хвость о половину коротшій вôдъ тѣла. На кôнци хвоста находить ся острый кôстяный колець. Потвôръ сей е власностію Роберта Рітнера.

— ВЪ четверъ дня 20 го липня, спека въ Ню-Йорку була нечувана. Люде падали при роботѣ и на улицяхъ. Шпиталѣ були переповненй хорыми. Того дня померло вôдъ горяча ажь 60 людей, а много осôбъ въ шпиталю вже умирае. Вечеромъ доперва повѣявъ холоднѣйшій вѣтеръ, и спека вже уступила.

— ВЪ Новôмъ Орлінѣ пôдчасъ страшнои спеки знасилували Ніґры кôлька бѣлыхъ жѣнокъ. Урядъ боить ся, щобъ не прийшло до лінчу. Въ наслѣдокъ того выдавъ ґубернаторъ розпорядженѣ, щобъ поліція подвоѣла свою увагу, бо теперь спека розгрѣвае кровь въ Ніґрахъ и побуджуе ихъ до злочину.

— ВЪ Міннеаполісъ, Мін. повѣсивъ ся въ вязницѣ Едвардъ Ґотшалькъ, котрый минувшои зимы замордувавъ Йосифа Гардмана. Ґотшалькъ бувъ засудженый на смерть и мавъ бути повѣшеный дня 8-го сорпня. Зô страху передъ шибиницею, самъ вôдобравъ собѣ жите.

— ВЪ Сентъ Полъ, Мін. утопило ся пôдчасъ купелѣ 36 осôбъ, по найбôльшôй части молодыхъ студентôвъ.

— ВЪ Скрентонъ, Па. на конвенціи делеґатôвъ першого дистрикту юніи майнерôвъ, бувъ присутный президентъ юніи Иванъ Мічелъ и въ своѣй бесѣдѣ сказавъ, що коли завтра побôльшать вамъ платню о 20 процентъ, то вы позавтра домагайте ся еще бôльше. „Нѣколи не будьте вдоволенй истнуючими обставинами!“ закôнчивъ свою бесѣду Мічелъ.

— ЕЛІГУ Рутъ новый державный секретарь зложивъ дня 19-го липня присягу и обнявъ вже свое урядоване.

— ДНЯ 20-го липня приѣхавъ до Ню-Йорку кораблемъ третою клясою князь Потемкинъ, російскій маґнатъ, котрый приѣхавъ до Америки, щобы купити собѣ тутъ фарму и зажити свободы, котрои въ Росіи йому не ставало. Мавъ при собѣ 25 тысячь долярôвъ.

— БОЙКОТЪ американьскихъ товарôвъ, черезъ Китайцѣвъ вже розпочавъ ся въ Шанґаю, мимо всякихъ зъусилѣвъ правительства. Бойкотъ сей потреває такъ довго, доки Злученй Державы не змѣнять своихъ законôвъ, що до китайскихъ еміґрантôвъ.

— НЕЩАСНА пригода приключила ся жидôвскому рабінови зъ Ню-Йорку Яковови Мецберови. Вôнъ мавъ гарну бороду, многй Жиды завидували йому еѣ. Одного разу посваривъ ся вôнъ зô своею жѣнкою. Въ оборонѣ жѣнки станувъ еѣ братъ и мѣжь нимъ а рабіномъ прийшло до бійки. Рабінъ давъ шваґрови по карку, а сей кинувъ його на землю и повымикавъ йому всьо волосе зъ бороды. Справа та оперла ся о судъ.

— НЮ Бравнсфілдъ, Текс. Розлючена товпа розбила дверѣ вязницѣ и злінчувала Ґріна, 16-лѣтного Ніґра, котрый знасилувавъ 4-лѣтну донечку нѣмецкого фармера Віляма Карбана. Позаякъ товпа не могла достати ся до келіи, де сидѣвъ Ніґеръ, тому провôдники линчу приложили люфи своихъ стрѣльбъ до дѣрки вôдъ ключа и дали кôлька выстрѣлôвъ. Ніґеръ поцѣленый трома кулями упавъ трупомъ на мѣсци. Зразу оправдувавъ ся передъ товпою, що вôнъ не виненъ, а вôдтакъ признавъ ся до злочину.

— ВЪ Плейнфілдъ, Н. Дж., Христіянъ Бекеръ, котрый передъ кôлькома днями обходивъ свои 84 уродины, взявъ тыми днями шлюбъ зъ 34-лѣтною дѣвчиною, зъ котрою позазнакомивъ ся передъ трома мѣсяцями. Христіянъ Бекеръ вôдъ трохъ лѣтъ бувъ вдôвцемъ, а теперь женить ся третый разъ.

— У ВСХÔДНОЙ части Ню Йорку на улици, Мекъ Бравнъ пробивъ ножомъ въ саме серце друкара Работана зъ мести за те, що давъ у себе захисть його жѣнцѣ, котра утѣкла вôдъ него передъ побоями. Мекъ Бравна арештувала поліція сейчасъ по сповненю убійства, навѣть знайдено на рукахъ слѣды крови, мимо того выпирае ся вôнъ въ судѣ всякои вины.

— ДНЯ 21-го с. м. коли турецкій султанъ по вôдправѣ вертавъ до дому зъ магомеданьскои церкви мошеѣ, нагло експльодувала бомба. Султанъ ѣхавъ фаетономъ и самъ повозивъ конемъ. Коли почувъ выбухъ бомбы, чимъ скорше поспѣшивъ до своеи палаты. Въ наслѣдокъ експльозіи бомбы пять осôбъ згинуло, а много зôстало раненыхъ.

— УКАЗЪ изъ 1876 р. передъ комітетомъ російскихъ міністрôвъ. На засѣданю комітету російскихъ міністрôвъ зъ 26-го червня обсуджувано рефератъ міністрôвъ народнои просвѣты и внутрѣшныхъ справъ про знесенѣ обмеженъ въ справѣ печатаня книжокъ въ украиньской мовѣ. Якъ сю справу порѣшено, поки що не звѣсно.

— ХЛѢБОРОБСКІЙ страйкъ на Угорщинѣ. Зъ Будапешту доносять: Страйкъ хлѣборобскихъ робôтниковъ на Угорщинѣ на просторѣ по лѣвôмъ березѣ Дунаю приймае щоразъ ширшй розмѣры. Въ комітатѣ Тольна станула вся робота на поляхъ. Въ тôй околицѣ страйкуе поверхъ 10.000 робôтниковъ. Осередкомъ страйкового руху е громада Тамасі. Страйкарѣ поводять ся прямо революційно. Громадно тягнуть вôдъ двора до двора, нищать збôже на поляхъ и грозять пôдпаленемъ дворôвъ. Коло одного зъ фільваркôвъ близько Тамасі кинули ся страйкарѣ на жандармôвъ, причôмъ двохъ робôтникôвъ ранено, а одного зъ нихъ смертельно. Въ Альсо-Медесъ розôгнали жандармы товпу страйкарѣвъ, якй нищили збôже. Въ Озоро стрѣляла жандармерія до стрѣйкуючихъ селянъ. Власти выступили проти страйку зъ всею беззглядностію. Страйкъ е загальный такъ, що навѣть пастухи покинули худобу на поляхъ. На камеральнй ланы и до дôбръ архікнязя Фридриха спроваджено поверхъ 2.000 чужихъ робôтникôвъ, а цѣлу околицю обсаджено вôйскомъ.

— ЗАБУРЕНЄ пôдъ Кіѣвомъ. „Кіевлянинъ“ доносить, що въ Свободѣ Никольскій, черниґôвскои ґуберніи по другôй сторонѣ Днѣпра прибувъ пароходъ „Никодемъ“, а зъ него висѣла товпа пасажирѣвъ и прилучила ся до ожидаючои вже публики, зложенои головно зъ молодѣжи, студентôвъ и ґімназіястôвъ. На умовленый знакъ, по револьверовôмъ выстрѣлѣ розвито червоный стягъ зъ написомъ „Нехай живе политична свобода!“ и другій: „Честь погибшимъ въ борбѣ за свободу!“ а учасники демонстраціи стали спѣвати революційнй пѣснѣ. Козаки и поліція розôгнала демонстрантôвъ, а кôльканайцятьохъ арештували.

— СЛѢДУЮЧОГО Понедѣлка вôдбудесь въ Mayfield, Pa. вôдкрыте православного Сирôтского Дому и посвяченя мѣсця пôдъ монастыръ.

— ПАНЪ А. Хромовскій отворивъ рускій банковый дôмъ и канцелярію адвокатско-натаріяльну въ Ню-Йорку пôдъ ч. 334 Е. 20-а улиця. Панъ Хромовскій звѣсный добре ню-йорскимъ и околичнымъ Русинамъ и сподѣемось, що вспѣе зовсѣмъ вдоволити всѣхъ хто до него удасть ся. Новому рускому бизнесменови щасть Боже!

— ВЪ Осінінґъ, Н. Й. дня 17 липня згинуло на електричнôмъ стôльци двохъ злочинцѣвъ, оденъ бѣлый, а другій чорный. Коли выходили на мѣсце страченя, сказали другимъ вязнямъ „good bye“, але нѣхто имъ не вôдповѣвъ. Першій згинувъ бѣлый, вôдтакъ муринъ. Смерть наступила майже въ тôй хвилѣ, коли черезъ тѣло перейшла струя електрична.

ЦАРСКІ СЛЕЗЫ.

„Коли царь плаче, весь народъ платить за се многими слезами.“ Такъ кажѣ російска пословиця, и се, якъ показуе намъ исторія, е дѣйсна правда. Були и суть царѣ и володителѣ, котрй здôбности свои и силы посвячували для добра народу, але бôльшôсть зъ нихъ була така, що своего становища и силы уживали для заспокоеня своихъ пристрастей, розумѣе ся зô шкодою народа, котрый бувъ подчиненый ихъ волѣ. Покажемо се на однôмъ примѣрѣ.

Въ 1608 роцѣ, на дворѣ французкого короля Генриха IV. появили ся 15-лѣтна красавиця Шарльоте. За згодою батька мала она выйти замужь за одного рицара. Однакъ припала она до серця самому королеви, вôнъ не допустивъ до еѣ шлюбу и постановивъ позыскати собѣ еи любовь. Коли се йому не вдавалось, выдавъ еѣ замужь за свого знемощѣлого свояка, думаючи, що коли она буде жити на его дворѣ, то всежь таки зъеднае собѣ еѣ любовь, свояка усуне, и зъ нею зажпе щасливо. Однакъ королѣвскому своякови за много было примилюван короля до его жѣнки и тому утѣкъ зъ нею до Нідерляндôвъ, де вôддавъ ся пôдъ опѣку тамошному князеви Альбрехтови. Коли о тôмъ довѣдавъ ся Генрихъ IV., зажадавъ вôдъ Альбрехта безпроволочнои выдачѣ збѣгцѣвъ. Однакъ Альбрехтъ заявивъ, що не може выдати людей, що схоронили ся пôдъ его опѣку. Тогдѣ Генрихъ IV. выповѣвъ Альбрехтови вôйну, выдумавши якусь дрôбну причину, що до наслѣдства престола, а властивою причиною була пристрасть короля до Шарльоты. И вже зôбралось велике вôйско и рѣками мала поплысти кровь, коли оденъ монахъ скоротивъ жите Генриха IV. пхнувши його штилетомъ въ саме серце.

Такъ отже справджуе ся на тôмъ примѣрѣ згадана пословиця, що „коли царь плаче, народъ платить за се многими слезами.“

ЗАПРОШЕНЄ.

Въ недѣлю дня 30 лат. юлія б. р. о годинѣ 12.30 по полудни вôдбуде ся торжественне посвячене каменя угольного пôдъ нову греко кат. руску церковь св. Михаила въ South Fork, Pa. Маємо честь запросити всѣхъ въ околици жіючихъ Русинôвъ и всѣ братства до якъ найчисленнѣйшои ласкавои участи. — Рада Церковна

— ПРОСИМО нашихъ читателѣвъ, щобы присылали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыжднѣвъ познѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

Чого хоче
Революційна Украиньска Партія.

Мы не разъ згадували про Революційну Украиньску Партію та взывали до жертвъ на еѣ цѣли, однакъ не кождому мабуть було ясно чого ся партія хоче Тому друкуемо теперь програму сеи партіи надôслану намъ зъ Украины, зъ якои кождый ясно зрозумѣе чого домагаесь ся партія для украиньского народу и чи варта усѣми силами еѣ пôддержати.

Ось еѣ програма:

„По всѣй зневоленôй Росіи неможливо стало жити робочому людови. По темныхъ подвалахъ та похилыхъ хатахъ, цихъ могилахъ робочого люду, скрôзь панують лихо та злиднѣ, льлють ся сльозы голодныхъ та холодныхъ сиротъ, вдовъ та дѣтей, чують ся стоны змученыхъ, безправныхъ селянъ та робôтниковъ.

За Сибѣремъ на далекихъ манжурськихъ степахъ льлеть ся кровь дѣтей та братôвъ нашихъ.

Тутъ середъ насъ по селахъ та городахъ, шаблѣ, штыки та козацкі нагаѣ разъ по разъ гуляють по тѣлу селянъ та робôтниковъ, лунають залпы „христолюбивого воинства", поливаеть ся рôдна земля робôтничою кровью. На вымоги робôтниковъ спинити вôйну, скоротити робочій день, побôльшити плату, та захистити одъ свавольныхъ чиновниковъ, жорстоке правительство вôдповѣло зброею. Але не задушить, не зальле робôтничою кровью царське правительство сіеѣ величезнои боротьбы, що розпочала ся останными часами въ Росіи, обхопила вона все російське царство вôдъ далекои, холодной пôвночи, до теплого пôвдня. То беть ся робôтнича воля зъ царською неволею, то беть ся робôтнича правда зъ панською неправдою, то прокинулась могутня сила нашихъ часôвъ — робочій клясъ (села и города) до бою за кращу долю за свои права.

Та невже-жь не бороти ся, невже-жь мовчати! Податки, що ростуть, якъ изъ воды, геть чисто зруйнували хозяйство селянъ.

Паны, фабриканты грабують насъ, якъ самі хотять, платючи намъ за довгій робочій день злиденну плату. Оренда стала такъ велика, що тôлько не доѣдаючи можна орендувати землю у панôвъ, багатыхъ селянъ та козакôвъ. Заробôтку нѣ въ селѣ нѣ въ городѣ знайти не можна. Прямо хоть лягай та помирай.

Кругомъ безправность та темнота. Надъ усією Украиною та Росією пануе крôвавый жорстокій царь зъ хижими здирщиками чиновниками. Тюрмы, пулѣ, нагаѣ, сваволя міністрôвъ, губернаторôвъ, земськихъ, становыхъ та останныхъ стражниковъ, — ось що замѣсть права та твердого закону пануе по всѣй Росіи. Скрôзь знущають ся цѣ прихвостнѣ богатыхъ изъ бѣдного, безправного робочого люду.

Наука закута въ кайданы жандармами та поліціею, и немае того сонця, що яснымъ свѣтломъ знання свѣтить усѣмъ пригнѣченымъ та знедоленымъ на широкомъ та довгомъ шляху ихньои боротьбы за волю, рôвность та братерство. Народні школы, гімназіи, газеты; все въ панськôй та царськôй неволѣ.

За боротьбу зъ панами та зъ здирствомъ та сваволею правительства катують робôтниковъ по тюрмахъ та на Сибѣру.

Звышь трьохъ сотень тысячь люду полягло въ російско-японськôй вôйнѣ. Звышь 2000 міліонôвъ народнѣхъ грошей вытратили на неѣ. Такъ жити далѣ не можна; прийшовъ той часъ, щобъ мы кôнець тому поклали.

Нѣзвôдкиль ждати допомоги, та порятунку! Хто самъ себе не ратуе, того нѣхто не порятуе. „Справа увôльнення робочого класса е дѣло самыхъ робôтниковъ", сказавъ великій учитель робôтниковъ, Марксъ.

Треба бороти ся за новый, за вôльный ладъ въ державѣ; треба **знищити** старі порядки до корню, щобъ вôдъ нихъ и слѣду не зостало ся. Во не завести намъ нѣколи вôльного ладу въ державѣ нѣякими латками на царськихъ порядкахъ, або, якъ кажуть паны, **реформы**; тôлько скинувши боротьбою самодержавный ладъ царській, зможе робочій клясъ здобути потрѣбну волю та права.

Але въ цѣй боротьбѣ робôтниковъ села та города повинні гаразды знати за що имъ бороти ся, чого добивати ся и якими способами вести свою боротьбу.

1. Треба, щобъ усѣмъ народомъ управляли выборні вôдъ усього народу (вôдъ чоловѣкôвъ и жѣнокъ однаково). Треба, щобъ це зôбранне выборныхъ (парляментъ) завѣдувало усѣма спôльными дѣлами, що торкають ся усѣхъ народôвъ російскои державы, треба, щобъ таке зôбранне було одно, а не було окремо панського та окремо народнього: якъ отъ у Англіи. Треба, щобъ цьому зôбранню належала **найвыща власть** въ усѣй державѣ. Таке правлѣнне, де немае царя, де самъ народъ черезъ своихъ выборныхъ управляе собою, зветь ся **народнымъ правлѣннемъ** або **демократичною республикою**. Отожь треба добивати ся у Росіи заведення **демократичнои республики**.

2. Треба добивати ся, щобъ коженъ народъ, живучи вкупѣ зъ инчими народами въ будучôй російськôй республицѣ, мавъ право самъ, черезъ своихъ выборныхъ рѣшати тѣ свои дѣла, котрі **тôлько його** торкають ся. Таке зôбрання выборныхъ кожного народу называеть ся **сеймомъ**. Отожь треба добивати ся, щобъ у насъ на Украинѣ бувъ такій **сеймъ**; треба щобъ и у насъ було самоуправлѣння або, якъ кажуть, треба добивати ся **автономіи Вкраины**.

3. Треба щобъ мали право выбирати до парламенту усѣ дорослі люде, що мають бôльшь 20 рокôвъ, щобъ якъ кажуть выборче право було **загальне**; треба щобъ выборче право було рôвне для усѣхъ щобъ, якъ кажуть англичане: кожнôй людинѣ голосъ и тôлько одинъ; треба щобъ усѣ выбирали прямо тихъ, хто буде засѣдати въ зôбранню выборныхъ, або якъ кажуть, щобъ выборче право було **безпосереднѣ**; треба щобъ за выборныхъ голосы подавали са **тайно**; право выбирати повинно належати однаково жѣнкамъ и чоловѣкамъ.

4. Треба, щобъ усе правительство, усѣ чиновники були выборні, щобъ вони вôдповѣдали передъ народомъ, щобъ кожного зъ нихъ можна було позывати прямо до суду за незаконні дѣла на службѣ.

5. Треба, щобъ кожне село, повѣтъ, городъ, край управляли своими дѣлами самі, та щобъ чиновники не мали права мѣшати ся у ихні дѣла.

6. Треба, щобъ у демократичнôй республицѣ була повна воля балакати, та писати про все (воля слова та друку), кидати роботу у панôвъ, та фабрикантôвъ (воля **страйкôвъ**), закладати спôлки усякі, збирати ся на всякі зборы.

7. Треба, щобъ нѣяке начальство не мало права безъ приказу суду трусити, арештувати, та читати чужі листы.

8. Треба, щобъ не було нѣякихъ пашпортôвъ, щобъ кожному можна було жити всюду, де вôнъ захоче, треба, щобъ вôльно було займати ся всякимъ ремесломъ и промысломъ та розпоряжати ся своимъ добромъ, що кому потрѣбно.

9. Треба, щобъ усѣмъ людямъ належали однакові права, щобъ не було нѣ дворянъ, нѣ мѣщанъ, нѣ селянъ, а щобъ усѣ люде называли ся прямо горожанами.

10. Треба, щобъ була повна свобода вѣры, щобъ держава не примушувала людей до якои небудь вѣры, щобъ церкви та попы удержували ся доброхотными жертвами людей.

11. Треба, щобъ суды були выборні та незалежні, та щобъ для усѣхъ справъ и усѣхъ людей бувъ однаковый та рôвный судъ.

12. Треба, щобъ повсюди було вôльно говорити своею мовою — намъ Украинцямъ украиньскою — по всѣхъ казенныхъ и не казенныхъ мѣсцяхъ.

13. Треба, знищити теперѣшне постôйне вôйско, та замѣсть його завести народне ополчене, якъ отъ у Швайцаріи, народна міліція, щобъ тôлько боронити свôй край вôдъ чужоземцѣвъ, якъ бы на те була потреба.

14. Треба, щобъ наука для усѣхъ дѣтей до 16 рокôвъ була обовязкова, безплатна и не попôвська, а свѣтська, щобъ дѣтямъ бѣдныхъ безъ грошей давати одежу, ѣду и книжки, щобъ вчили дѣтей на ихнôй рôднôй мовѣ — нашихъ дѣтей на украинськôй.

15. Треба, щобъ бувъ заведений податокъ на доходы та наслѣдства богатыхъ, щобъ чимъ бôльшій дохôдъ и наслѣдство хтось одержуе, тымъ бôльшій податокъ на його треба накладати. Усѣ инші податки выкупні, оброчні, платежи та повинности, що лежать тôлько на селянахъ, треба знищити.

16. Треба, щобъ скрôзь по фабрикахъ, заводахъ, по економіяхъ дорослый робôтникъ **робивъ не бôльше 8 годинъ на день**.

17. Треба, щобъ коли робôтникъ занедужавъ або покалѣчить ся на панськôй роботѣ, або коли застарѣеть ся, щобъ ему выдавало ся вôдъ державы пенсію.

18. Треба, щобы були выдані законы робôтничі, въ якихъ бы здоровля та праця робôтниковъ захищали ся вôдъ здирства панôвъ та фабрикантôвъ.

19. Треба, щобъ суды мали право зменьшувати арендну цѣну, коли панъ править дуже богато, а такожь, щобъ суды мали право знищувати поднѣвольні договоры.

20. Треба добивати ся, щобъ усѣ богатства та землѣ, царські, княжескі, церковні та монастырскі були вôдôбрані та вôдданѣ сельськимъ та городськимъ громадамъ.

Отъ чого треба добивати ся робôтникамъ села та города, щобъ знищити самодержавный ладъ та полекшати долю робôтникôвъ; треба, щобъ увесь робучій людъ до останнього робôтника, зрозумѣвъ усѣ нашѣ вымоги и тодѣ, якъ оденъ чоловѣкъ повстать до останнього бою изъ самодержавнымъ царемъ.

Не пôддамо ся, не грабежемъ будемо бороти ся; проти здирства панôвъ, мы маемо величезну зброю, котрою борять ся робôтники цѣлого свѣту — страйкъ; прийде часъ сѣнокосу, жнивъ, копаня бурякôвъ и кинемо мы всѣ, якъ оденъ чоловѣкъ роботу у пана, аж поки вôнъ не згодить ся на нашѣ вымоги, поки не дасть намъ красшои платнѣ, доки не скоротить робочого дня. Противъ правительства мы будемо робити ось що:

1. Будемо скликувати сходы, та постановлятимемо, що добиваемо ся усього, що тутъ написано.

2. Постановлятимемо на сходахъ, щобъ правительство замирило зъ Японіею.

3. Вôдмовимо ся платити податки, налоги, та нести усякі повинности.

4. Не даватимемо нѣ некрутôвъ, нѣ запасныхъ на вôйну.

5. Не будемо слухати ся нѣякого начальства, нѣ земскихъ, нѣ становыхъ, а робитимемо такъ, якъ отъ гурійскі селяне на Кавказѣ: выберемо свое начальство та своихъ суддѣвъ для нашихъ громадськихъ справъ.

6. Збиратимемо ся великими гуртами для обговореня усѣхъ своихъ справъ и порядкôвъ державныхъ; на цихъ зборахъ будемо вôльно балакать про всѣ неправды въ російскому царствѣ, и про красші порядки, які намъ слѣдъ завести.

Будемо се всѣ робити доки не скинемо царя, та не скличемо рôвными, прямыми и тайными голосами Народню Раду котра:

1. Выпустить изъ тюремъ та поверне изъ Сибѣру усѣхъ тыхъ, котрыхъ катъ-царь покаравъ за боротьбу зъ неправдою та здирствомъ.

2. Замирить зъ Японіею.

3. Розпустить вôйско и зброю вôддасть народови.

4. Та заведе таки порядки у насъ, якъ оттутъ написано.

Коли-жъ робôтники прокинуть ся до останнього бою, коли вони изъ зброею въ рукахъ выйдуть на вулицю, тодѣ и мы робôтники села перекувавши косы та плуги на зброю пристанемо до нихъ, щобъ дружно вдарити озброеною силою на свого найзаклятѣйшого ворога — царске правительство.

А для того, щобъ у насъ по всѣй Украинѣ була едность та однодушность, будемо мы закладати у кожному селѣ потайні вôдъ правительства та начальства, гуртки нашои Революційнои Украиньскои Партіи, бо гуртки цѣ потрѣбні намъ для того, щобъ просвѣтити усѣхъ селянъ, чого имъ треба добивати ся, якъ бороти ся, та збирати зброю; посылатимемо своихъ людей изъ села въ село, изъ хутора въ хутôръ, щобъ скрôзь були нашѣ гуртки, нашѣ люде, щобъ скрôзь добивали ся одного и того-жь, бороли ся однаковыми способами, та повстали до останнього бою въ оденъ и той же часъ, коли наша партія покличе до бою.

Такъ несѣмо жъ цѣ думки въ село и городъ промѣжъ робочій людъ, еднаймо ся та готуймо ся до великого бою за політичну волю (вôльный державный ладъ).

Тôльки здобувши собѣ політичну волю, робучій людъ зъеднаеть ся, та набравши на волѣ силы, розпôчне нову боротьбу за такій ладъ, де всѣ фабрики, заводы, всѣ землѣ та богатства будуть належать громадѣ а не окремымъ людямъ (такій ладъ зветь ся соціялістичнымъ ладомъ).

На свѣтѣ робочій людъ вже давно зрозумѣвъ великі слова свого вѣчнопамятного вчителя: „пролетарѣ (робôтники) всѣхъ краѣнъ еднайте ся" и росте зъ того часу сила робочои клясы и кращае його гôрка доля.

Прокидаймо ся-жъ и мы украиньскі робôтники до бою за свои интересы та ставаймо въ ряды соціялъ-демократôвъ, цѣхъ борцѣвъ за долю робочого люду, що складають нашу Революційну Украиньску Партію. Геть зъ вôйною! Геть зъ самодержавіемъ! Хай живе соціялізмъ! Хай живе Демократична Республика!

Центральный Комітетъ
Революційнои Украиньскои Партіи.

„Зелений".

На гарнім новозбудованім двирци колієвім, в Bridgeport, Conn. ожидав я на трен, котрий мав надійти з Ню-Йорку, в сторону Ню-Гейвен і Гартфорд. По довшім ожиданю нарешті потяг надходив, запряжений в сталевого одно-окого коня, котрий приближаючи ся до „дипа" грімко зарзав, неначеб хотів похвалити ся перед публикою: „дивіть, такий вжем шмат дороги перекресав, а навить не засапав ся!" Але опинившись перед нами, цілою відсапнув силою, відтак зачав стогнати, якби хотів жалитись перед людьми на своїх поганячів, котрі женуть его без милосердя наперед, а що гірше, навить порядно і відпочати єму не дають... Але тим єго поганячам видко спішилось, бо оден з них, червоний як бурак, верещав на ціле горло: „All aboard! all aboard!!!" Я з „валізкою" в руці вдрапаєм ся на оден з вагонів, і зачавем іти на перед носа до передних вагонів, щоби віднайти так зв. „smoking car", де свобідно міг бим докінчити мое цигаро, котрим на відїздним почастував мене оден з моїх знакомих Бриджпортчан. Як не пишний переходивем через вагони, в котрих аж роїлось від пописних „ladies", що немилосерно

вертіли з під своїх чудно-модних капелюхів очами в кождім, хто поважив би ся в їх товаристві не лиш курити, але хотяйби усісти з цигаром в зубах... А що з часом чую велику симпатию до тих довговолосих Божих сотворінь, проте волівем і не наражатись на їх невдоволене... Тож коли вкінци дійшовем до „smoking car", сталевий лошак уже далеко лишив за собою осмолений як пенсильванійскі „брехи" Бриджпорт, а давши округлим ногам знати, кресав в сторону Ню-Гейвен як шалений. В ваґоні до курення застав я різного рода „спортсменів". Одні звичаем Американців в лежачосидячій позиції, з ногами висше голови дрімали, вслухаючись в туркіт колес, инші з великим одушевленем тяли якогось „сіксти-сікс" в карти,/а в лавці в котрій я усів, якийсь округленький егомосць попивав собі горівку, закусуючи без жадних скрупулів бененами... Скрививем ся, бо поправді сказати, то хиба тілько американсько-земний жолудок згодить ся на подібну перекуску по горівці... На противній стороні ваґона сидів мужчина, котрий, як по его одежі можна було догадатись, був в Америці еще сьвіжий, або як инакше говорить ся, зелений. Був се молодий ще, бо не більше як 30 літний мужчина, але по его сумнім вигляді лиця, бороздами пооранім чолі і грубих огорілих руках, мож було пізнати, що той чоловік в своїм житю не з одною журбою мав вже до діла. Его красні сині очи, уняті неначе в два луки: чорні брови, яких не повстидалабись і „княгиня", дивились сумно, майже маляхолійно перед себе; била з них туга, якесь розчароване, а заразом щось так притягаючого, що я почув до того чоловіка якусь дивну, нічим не оправдану симпатию. Не розмавляв з ніким, сидів сам, в руках мняв кусник якогось паперу, і від часу до часу зітхав лише сумно, а в той час его лице прибирало якийсь байдужний вигляд, так що здавало ся, що того чоловіка нічо вже необходило, що в коло него діє ся. Посумнів і я, бо знаю з досьвідченя, що і того чоловіка в величезнім, мабуть не на него шитім „фраці", а в конопляній червоно вишиваній сорочці, які нераз бачивем бувши еще школярем, у наших Бойків в Перемишли, не жене за море роскіш, а нужда, жажда поліпшеня своєї долі... Посумнівем, бо якрав прийшло і мені на думку, коли то і я опустив рідний край, а властиво вирвавем ся з під опіки польсько-шляхотских опікунів. О! тямлю як нині, з якою то радостию повитав я в той час величезну статую Свободи в Нюйорскім порті, знак вільности народів в Америці, котра з піднесеною походнею в руці, неначеб промовляла до ново-прибуваючих: „Ходіть і зазнавайте свободи тут на вільній земли, якої не зазналисьте під опікою ваших „намащених, уфрованих голов"... Витай пожадана свободо! шептав я в глубині своєї душі. Щасливі тут люде! думав я тогди, коли здобулись на так ґеніяльну ідею... А тепер? Тепер кличу також з глубини моєї душі: О! зрадлива Liberty! Нема, нема і у тебе справедливости, нема і у тебе свободи, а если е, то хиба лише і тут одиниці з твоєї свободи користають, а тьма винуждених робітників? Знаєш же ти Liberty о їх добробиті?.. Але вертаю до річи. Мій незнакомий сидів, і як здавалось мені, розважав і він над чимсь, бо красні его брови зморщились, его пальці впились в кусник паперу, котрий держав в руці, з его лиця можна було вичитати розчароване, невдоволене. Але коли подививсь на мене знов своїми красними очима, била з них тая сама туга, тая сама лагідність, та почувем, що той чоловік є мені близьким..., що за яку-небудь ціну мушу до него зближитись, заговорити до него. Не знав я хто він, від кого одержу і яку відповідь. Хто він: Русин, Поляк, Жид, чи хто инший. Вставем і заговоривем по руски як мігем найлагіднійше: — А звідки ви приятелю? Зробив рух, неначеб хотів простягнути до мене руку, але цофнув єї, вдивившись в мене красними очима, а через его спалені від жажди губи, вирвалось щось неначе стон або викрикник з недовірием. — Звідки ви приятелю? запитав я знов таким самим голосом. Тепер зрозумів... Одна хвилечка, а уже мняв неначе в кліщах своїх рук мою руку, пригорнув до широких грудий, цілував..., цілував сердечно мое чоло, і тут отямивсь, пустив мя зі своїх устисків, а упавши назад на лавку — закрив свої очи огорілими руками, як тая дитина, котра щось злого зробила, а за хвилечку через його грубі пальці зачали перетискатись неначе тії перли сльози і котились... і гинули в его широких рукавах... або впавши на підлогу мішались з порохом. Був то Русин. Плакав лише на звук своєї рідної мови! Плакав з радости, що почув тую мову, котру кохав в чужині! Заплакав і я з ним... над долею тої мови, бо кількох то Русинів цілком сьвідомо, не тілько не тужать до рідної мови, але встидають ся єї, погорджають нею?!!

Михайло Беля.

ДОПИСИ.

З Бруклин, Н. Й.

В 25-тім числі „Правди" була поміщена допись з Jersey City, о котрій скаже кождий, хто лиш прочитае, що она видумана ослячою головою вже з самого того, що споминає про якогось грішника на місяцю; дописуватель певно мусів чути еще від своєї прабабки в старім краю такі забобони, а тут в Америці научив ся трохи брехати тай базґрае без притомности по „казеті". Наколи-б то був чоловік чесний і порядний, то застановив би ся над тим, що він не лиш відбирає честь тому, кого чернить, но також показуе свою зарозумість і глупоту і що він сам без чести. Такий чоловік грішить также против 8-мої запов. Божої, змишлюючи на другого неправдиві річи і відбираючи ему через те честь. На таке е способний лиш чоловік підлий, безличний, цілком ограничений і без найменьшої інтеліґенциї.

Але й „господин редактор" мало що ріжнить ся від своїх „чесних" дописувателів, бо наколи-б він був чоловіком інтеліґентним, то вже то само не позволяло-би ему обкидувати других болотом. Але щоби він заповнював сплетнями ще одну таку шмату, то не вмовить в сьвідомих людий того, що е неправдою. О. Н. Підгорецкий е чоловіком, що заслугуе на поважане і вдячність за его ревне і щире старане около добра руського народа тут в Америці, о чім сам редактор і всї его вірні добре знають лиш зі злоби обертають після свого уподобаня, щоби лиш пімстити ся за то, що їх дедьо о. Об. дістав копняка з джерзі - сітскої парохії. О. Підгорецкий е знаний не лиш в Америці зі своїх добрих діл, але і старокраєві часописи пишуть про его заслуги.

Тая шайка ренеґатів знайшла тут в Америці відповідне поле межи нами, Лемками, народом ще мало вченим і не сьвідомим самого себе, робити сварні і роздори, але за то прийде колись котюзі по заслузі. А ми, дорогі братя Лемки, не даваймось ошукувати московським за проданцям-рублехапам! Покажім, щой нам вже очи отворили ся і ми пізнали тую фальшиву науку ренеґатів-перекинчиків, що учать нас, що ми а Росияни то один нарід і вмовляють в нас російське самодержавіє, де власного російського народа кров тече струями по улицях, де тисячі наших братів мучать при каторжних роботах в Сибірі за правду, а они, себ-то ті російскі наймити агітують цілими таборами і ломлять собі голови, як-би нас баламутити та заповнювати свою „Брехню" історією украйнофільства і називають себе великими мучениками, коли їм говорить правду в очи.

А щоби нарід не спізнав ся на тих вовках в овечій скірі, то уживають під позором побожности і релігійности, як фарисеї, ріжних крутарств, от приміром говорять, що в Росиї бунтують ся головно жиди і „инострандци", т. е. чужестронці, чого в иньших ґазетах подибати не можна і що е підлою брехнею. Ви ренеґати добре знаете, що Українці є осібний нарід від російського і що ви самі є тим народом, але ви замість спільними силами висвободжувати ся з під ярма наших ворогів, ви деморалізуете нарід і руйнуете то, що добрі люди з великим трудом вже здобули.

Тож правдиві суть слова пісні:

Коли Україна борбу розпочала,
Борбу за права, за свободу,
То „народним" зраду кацапна ко-[вала,
Домашню рішила незгоду.

О честь вам кацапскі лайдаки
За ваші роздори шкідливі,
За зраду сухої діждетесь гиляки,
Рублі не поможуть цареві.

Коли цілий нарід надія обняла
І він про біду став мріти,
Кацапна сумліне за рублі продала,
Почала між народом рити.
О честь вам і т. д.

Та нарід не згине, побідити мусить
І сам ме рядить в своїй хаті,
Неправду і зраду здавить і придуУ бій, Українці, завзятий! [сить,

А всіх Ефіяльтів за зраду,
За підлість, за рабство, за хулу,
Їх власниї діти вишлють не Камчатку,
Щоб з них і сліду тут не було.

Отже дорогі братя, „схаменіть ся, будьте люди, бо лихо вам буде!" як каже наш народний мученик за правду, Т. Шевченко. Не даваймось вже довше зводити, читаймо „Свободу" і книжки з „Руської Книгарні" в Скрентон, писані на пою зрозумілою, матірною мовою, а тоді запануе між нами просьвіта і мир.

Лемко.

Зъ Melmont, Wash.

Прошу помѣстити сихъ пару словъ. Я яко бувшій членъ Об. Взаимопомощи, ажъ до сего часу, хочу дещо сказати за тѣ крики, якѣ повстали въ Свѣтѣ по 6 тôй конвенціи, Об-ва Взаимопомощи. Протоерей Товтъ написавъ велику статю ажъ въ двохъ числахъ „Свѣта", и ганить цѣлу конвенцію, а то, що ухвалила щобъ Свѣтъ друковавъ ся латиньскими літерами. Товтъ каже, що латиньскѣ лѣтеры то перша загуба долѣ руского народа, а по моѣй думцѣ выходить, такъ: если газета добра, если она на засадахъ правды, если она посвячена справамъ робучого народа, то хотяй бы выходила и хіньскими літерами, то така газета есть всегда пожиточна для народа, але если въ газетѣ знаходить ся тôлько сама лайка, если въ газетѣ чернить ся тыхъ людей, котрѣ старають ся о добро народа, то така газета не варта и люльку тютюну, хотяй бы друковала ся и незнати на якихъ літерахъ. Зъ такои газеты якъ „Свѣтъ" не можна ся сподѣвати много доброго для робучого народа. Єсли хто не вѣрить, то нехай змѣрить. На самой першой сторонѣ Свѣта, есть написано: „Увага. Издавать газету Свѣтъ на малорускомъ языкѣ, разрѣшено указомъ св. Синода". Подумайте собѣ, дорогі братя Русины, московско-царскѣ агенты потребовали, жебрати ласки въ царскомъ таранскомъ Синодѣ, щобъ имъ позволивъ выдавати газету для насъ Русиновъ на нашомъ рôдномъ языцѣ*), тутъ въ Америцѣ, де кождый народъ мае однаковѣ права.

Протоерей Товтъ розгулявъ ся страшно ажь въ двохъ числахъ „Свѣта", тай на конець ажь до Украины вдаривъ. Товтъ пише, що 6-та конвенція Общества, выбрала комітетъ до котрого войшли о. Клопотовскій, о.Капанадзе и И.Репа, щобъ выробити условія, якимъ способомъ дало бы ся объединита американьску Русь. Товтъ выступае противъ сего, кажучи, що украинскій фантастъ не позволить на то. Страшно и смѣшно, если такій дурницѣ може писати такій чоловѣкъ, котрый самъ каже, що 20 роковъ до школы ходивъ. Шкода тыхъ 20 роковъ, протоерею Товтъ. И чижь вамъ не ганьба, чижь вамъ не встыдъ за московскій рубль, за золотый крестъ на грудяхъ выступати противъ своихъ рôдныхъ братôвъ Русиновъ, противъ своеи вôтчины, Матери Украины, за котру нашѣ предки кровь проливали, за котру ся боролизъ Поляками и зъ рôжными народами, а еѣ нерôднѣ дѣти днесь ся еѣ цураютъ, за 30 сребренниковъ свой темный народъ запродають! А теперь вамъ скажу дорогѣ Братя, Русины робôтники: недавайте ся вже баламутити тôлько тымъ що рясы носять або тымъ преверенды. Берѣмъ ся самѣ до просвѣты, читаймо книжки и газеты, але такѣ щобъ мы могли ся зъ нихъ научити щось доброго. А книжокъ и газетъ мы маемъ такихъ досыть, котрѣ намъ повыдавали люде ученѣ, люде котрѣ готовѣ були и суть еще, стратити и житє свое за народъ робучій. Такихъ людей мы мали и маемъ много, отъ пр. Т. Шевченко, М. Драгомановъ, И. Котляревскій, М. Павликъ, И. Франко, або такій якъ Максимъ Горкій, которого ще днесь по за вязницяхъ волочать за те що въ своихъ писаняхъ поучавъ народъ якъ ся мае боронити противъ царизму, противъ бюрократіи, противъ тиранства, яке пануе въ деспотичнôй Росіи.

Єще одно слово до васъ дорогѣ Братя робôтники: До згоды братя, до просвѣты! Не выкрикуймо одень на другого: ты Москаль, ты такій ты сякій, бо мы всѣ дѣти однои Матери Руси, тожь жиймо якъ братя, не маймо рôжницѣ и въ тôмъ чи то Полякъ, Русинъ або Словакъ. Мы всѣ чорнѣ робôтники, мы всѣ повиннѣ ся зъєдинити, всѣ робôтники. Не мае бути межи нами рôжницѣ хто зъ якого краю, хто якои расы, мы всѣ повиннѣ ся зъєдинити подъ одень прапоръ любви, а ажь тогды запануе царство Боже межи нами. А то судьбу не по довгій часъ, уже сокира при корени. Подивѣть ся братя на деспотичну Росію, тамъ днесь народъ встае и боре ся за свои права зъ царизмомъ, зъ бюрократією, тамъ днесь народъ встае, якъ Великоросъ такъ Малоросъ, Полякъ, Жидъ, чи яка инша народнôсть, всѣ днесь встають и домагають ся людскости, домагають ся справедливости. Слава имъ за то, слава имъ. Слава, трикратне слава россійскимъ революціонерамъ.

Димитрій Киччакъ.

*) „Свѣтъ" и тахъ не друкуе ся на акуратномъ рускомъ языцѣ тôлько на половину ломаномъ Д. К.

Жертвуйте на Р. Бурсу.

K 122

„SVOBODA“
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ.... $2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ.... $1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу“ черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджiстрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Покликъ
до усѣхъ чесныхъ Русиновъ та Русинокъ въ Америцѣ.

Братя Русины!

Минули вже роки, коли Русины приходили до Америки на короткій часъ, щобы заробити пару центовъ та вернути домовъ. Нынѣ ледве десятый гадае вертати, а на дѣлѣ хиба двайцятый на стало вертае до старого краю. Не будемо шукати причины, чому се дѣе ся, але натомѣсть спытаемо себе: Що треба робити намъ, тымъ Русинамъ, котрй осѣлисьмо на всегда у Америцѣ? Коли се пытане поставимо собѣ тверезо передъ очи, тогды и за тверезовъ роботовъ не тре шукати. Проте щеразъ повтаряемо: Сей покликъ вôдносить ся до тыхъ Русиновъ та Русинокъ, що не обдурюють себе, котрй знають, що въ Америцѣ найшли нову для себе вôтчину. Колижь оно такъ, то выходить, що намъ треба любити старый край яко свою колыску, але знову тре старати ся, щобы намъ у новôй хатѣ жило ся добре и гарно. — Скоро прийшло ся намъ жити въ Америцѣ, мусимо подбати, щобысьмо зрôвнали ся зъ другими, тутъ жиючими народами. А се тре намъ доконати власными силами. Оно не такъ то трудно, кобы лише добра воля та вѣра, що мы годнй та що повинни робити не лише про ссбе, але и для нашои американьскои Руси. Ще й до того дѣла треба намъ спрячи ся усѣмъ, щобы була сила черезъ злуку и єдність. Бо чи мы походимо зъ Угорщины або Галичины, чи зъ Росіи, чи зъ Буковины, усѣмъ намъ, яко Русинамъ, потреба одного и того самого. Потреба намъ з'орґанізованои, свѣдомои та поступовои американьскои Руси. Намъ не вôльно розрывати ся, дѣлити ся, дробити, бо насъ и такъ не богато проти другихъ народôвъ; анѣ нема потребы творити розлуку, бо всѣмъ намъ треба стремѣти до культурнои силы у новôй земли. Хто не хоче, чи не може розстати ся зô старокраевыми партійными поглядами, нехай ихъ мае про себе та най не вносить тыхъ своихъ думокъ въ американьску Русь, котрôй зъ того не выйде нѣякого хôсна, а хиба буде спинювати дѣйсну, корыстну роботу. Мы и такъ вже пожертвували чи-мало часу на сю борбу зъ вѣтраками, та дали можнôсть всѣлякимъ несовѣстнымъ одиницямъ выйти у великй люде. Сй людцѣ, котрй не годнй нѣ порошинки доложити до будôвлѣ американьскои Руси, годнй однакъ нищити завдяки вплывови, якій мають мѣжь незрячими, котрыхъ дослѣплюють до решты якъ разъ тою старокраевою партійностію. Тому намъ треба еще разъ сказати собѣ рѣшучо: Справы американьскои Руси вымагають політики окремои вôдъ політики у старôмъ краю. Нашовъ політиковъ мусить стати економічне та просвѣтне пôддвигнене американьскихъ Русинôвъ. А до тои роботы мы кличемо усякого, хто хоче потрудити ся для сего дѣла.

А теперь роздумаймо, чого намъ потреба сейчасъ и въ якій способъ осягнути?

1. Потреба намъ бурсъ, зъ вôдки здôбнй рускй хлопцѣ моглибы ходити до высшихъ школъ, щобысьмо мали свою, американьско-руску интеліґенцію.

2. Потреба намъ окремои бурсы, зъ котрои выходили бы будучй американьско-рускй священики. Въ бурсѣ они приготовляли бы ся спеціяльно до свого духовного становиска черезъ науку руского письма, літературы та исторіи а при тôмъ черезъ спеціяльну науку нашого спѣву та обрядôвъ. До того часу, поки они не скôнчать студій, чей дождемо ся руского епископа, котрый заложить семинарь, а коли нѣ, то мы зможемо ихъ выслати на богословіе и высвячене у старый край. Се кождый зъ насъ вôдчувае, ще будуче наше священьство мусить бути американьско-руске, щобы зрозумѣти нашй обставины и цѣли.

3. Намъ треба захоронки для сиротъ, старцѣвъ и калѣкъ. Мы не можемо дати на поневѣрку нашихъ бездольныхъ людей; мы обовязанй заопѣкувати ся нещасными, бо нѣхто не знае, що его самого чекае въ житю. Тому такій пріютъ для нещасливыхъ е конечный въ якъ найкоротшôмъ часѣ.

4. Рускій Еміґраційный Дôмъ мы повиннй бы мати, щобы помочи своимъ людямъ и захоронити ихъ передъ вызыскомъ та вынародовленемъ.

5. Намъ потреба бодай одного просвѣтного товариства, котре выдавалобы мѣсячнй книжочки для американьско-руского народу.

6. Намъ потреба добрыхъ рускихъ школъ для дѣтей, добрыхъ рускихъ бібліотекъ и читалень для старшихъ, товариствъ аматорскихъ, ґімнастичныхъ та забавныхъ для молодѣжи, — намъ треба усього, що пôдтримало бы руского духа мѣжь нами и учинило зъ насъ велику руску родину въ Америцѣ.

7. Намъ потрѣбно орґанізацій усѣхъ рускихъ церковныхъ громадъ на пôдставѣ одноцѣльныхъ статутôвъ, де всѣ права парохій и парохіянъ, взаимнй вôдносины мѣжь парохіями и взагалѣ всѣ обставины булибы ясно идобре означенй.

8. Для сповненя тыхъ всѣхъ задачь потреба великого Руского Народного Фонду. А щобы тй грошѣ призбирати, потреба всѣмъ щирымъ Русинамъ взяти ся до роботы. Въ тôй цѣли з'орґанізуе ся на кождôмъ плейзѣ Товариство Рускихъ Патріотôвъ, котре буде мало за задачу перепровадити у своѣй мѣсцевосви всяке дѣло, хосенне для мѣсцевыхъ Русинôвъ, а крôмъ того збирати жертвы на Р. Н. Фондъ и взагалѣ помагати головному Р. Н. Комітетови у всякôй роботѣ, хосеннôй для америк. Руси.

Томужь то вôдзываемо ся горячимъ покликомъ до усѣхъ Братôвъ и Сестеръ: Закладайте всюды Товариства Рускихъ Патріотôвъ! По статуты и поясненя пишѣть до секретаря Р. Н. Комітету на адресу Rev. J. Velyhorsky, 112 Beaver Str., New Britain, Conn.

Заразомъ збирайте при кождôй нагодѣ жертвы на Р. Н. Фондъ. Намъ потреба що найменше сто тысячь долярôвъ для довершеня розпочатои роботы! Представте кождому, на що збираете грошѣ, а въ кождôмъ щирôмъ рускôмъ серци найдете вôдгомôнъ, кожда руска рука подасть вамъ щедру дацину на будову американьскои Руси!

Всякй жертвы посылайте чекомъ або моні-ордеромъ на адресу John Glowa, Excelsior, Pa., а вôдтакъ той чекъ чи моні-ордеръ посылайте листомъ, на адресу о. Й. Велигорского.

Возьмѣть сю вôдозву и вôдчитуйте еи на брацкихъ мітинґахъ, на хрестинахъ, весѣляхъ и забавахъ, не опустѣть нѣ однои нагоды, толкуйте людямъ, якъ намъ стати на ноги, будьте патріотами серцемъ и душею, любѣть Русь и словомъ и дѣломъ!

А де васъ кôлькохъ, тамъ заразъ закладайте Товариство Рускихъ Патріотôвъ.

Вôдъ Гол. Руского Народ. Комітету.

Н. Струтиньскій голова,
Иванъ Ґлова касієръ,
Иванъ Велигорскій секрет.

Заворушеня въ Росіи.

Петербургъ 18-го липня. Розôйшла ся тутъ поголоска, що бôльша часть делеґатôвъ и думъ, зôбраныхъ на конґресѣ въ Москвѣ, хоче проголосити скинене зъ престола царя Николая, а на его мѣсце мае панувати чотырохъ великихъ князѣвъ, въ имени нелѣтного престолонаслѣдника. Зъ тои причины мавъ бути конґресъ земствъ забороненый.

Берлинъ 18. Кореспондентъ однои нѣмецкои часописи, въ довгôй телеґрамѣ доносить, що Японцѣ выпустили на волю всѣхъ злочинцѣвъ, примѣщеныхъ на Сахалінѣ, зроблено однакъ рôжницю мѣжь злочинцями політичными а звычайными. Політичныхъ злочинцѣвъ прошено, щобы зôстали ся на островѣ и зôстали японьскими горожанами, на що они и згодили ся. Звычайныхъ злочинцѣвъ перевезено на сушу, заосмотрено ихъ тамъ въ провіянтъ и выправлено на Сибѣръ. Коли Японцѣ освободили вязнѣвъ зъ Сахаліну, довѣдали ся о страшныхъ мукахъ, якй имъ завдавало російске правительство. Найгôрше обходжено ся зъ політичными вязнями, котрыхъ на Сахалінѣ було найбôльше. Также попали въ руки Японцѣвъ рôжнй акта вязничй, котрй они думають колись оголосити публично.

Лондонъ 19. Московскій кореспондентъ „Стандарду“ доносить, що конґресъ земствъ мае ся также заняти предложенемъ реформы, котра буде того рода, що державою будуть управляти двѣ палаты, палата панôвъ и заступникôвъ народа. Палата панôвъ, буде складати ся зъ заступникôвъ мѣсцевыхъ зарядôвъ, котрыхъ именують земства и думы, а палата послôвъ буде складати ся зъ представителѣтъ народа, выбраныхъ черезъ загальне голосоване.

Правительство зовсѣмъ не довѣряе теперь офіцирамъ, котрй мають сприяти замѣрамъ земствъ, и мають бути помôчными въ выконаню тыхъ плянôвъ. Вѣсть ся розôйшла ся по цѣлôмъ краю, зъ устъ до устъ.

Одеса 18. Вôдъ часу заворушень, много жидôвскихъ родинъ поспѣшно опускае мѣсто и еміґруе до Злученыхъ Державъ, Анґліи и Арґентины. Поліція арештуе безъ впину, на кого лишь тѣнь пôдозрѣня паде. Арештованыхъ не процесують публично, але ихъ десь такъ запроторюють, що и вѣсть за ними гине.

Ойстеръ Бей, Н. Й. 18. Деякй американьскй політикеры говорять, що Японцѣ поставлять такй тяжкй условя мира и зажадають такъ великого военного вôдшкодованя, що Росія не буде могла заключити на такихъ услôвяхъ миръ. Однакъ президентъ Рузвелтъ е переконаный, що конференція закôнчить ся успѣшно и миръ зôстане заключеный. Всякй приготованя до конференціи йдуть гладко, а Японъ е переконаный, що Злученй Державы бажають мира. Тому также думають, що Японцѣ поставлять умѣренй домаганя, навѣть бôльше умѣренй, якъ можна надѣяти ся.

Токіо 18. Російскій кружлякъ „Баянъ“ затопленый пôдъ Портомъ Артура, вже Японцѣ вытягнули зъ воды и теперь направляють. Военный корабель „Пересветъ“ вже также вытягненый зъ воды, и на стôлько направленый, що самъ заплывъ до Япону.

Парижъ 18. Въ Петербурзѣ не мають довѣря, щобы конференція російскихъ и японьскихъ повномочникôвъ закôнчила ся успѣшно. Кажуть тутъ, що японьскй повномочники не суть надѣленй повною властію заключити на власну руку миръ, и ся обставина може якразъ бути перешкодою въ заключеню мира.

Берлинъ 18. Японъ зажадае правдоподôбно 2.500 міліонôвъ долярôвъ вôдшкодованя.

Петербургъ 18. Нынѣ бувъ міністеръ Вітте послѣдный разъ передъ выѣздомъ до Америки на авдіенціи у царя. Пôдчасъ авдіенціи бувъ присутный также міністеръ заграничныхъ справъ, ґрафъ Лямсдорфъ, а то е знакомъ, що погляды Віттого годять ся зъ поглядами Лямсдорфа.

Петербургъ 18. Пôдчасъ теперѣшнои вôйны зôстане покликанымъ пôдъ оружіе еще 476 тысячь вôйска.

Берлинъ 18. Першій російскій повномочникъ Вітте, пôдчасъ своеи подорожи до Парижа вступить до Берлина, де буде конферувати зъ рôжными банкирами въ справѣ затягненя новои пожички на покрыте военныхъ коштôвъ Японови.

Токіо 18. Въ короткôмъ часѣ окружать Японцѣ Владивостокъ зô всѣхъ бокôвъ. Значна японьска армія высѣла на сушу на пôвнôчь вôдъ Владивостоку, и Росіяне не могуть спинити еѣ походу.

Парижъ 19. Петербурскій кореспондентъ до парискои „Liberty“ въ довгôй депешѣ доносить, що адміралъ Рожественьскій, въ своимъ справозданю про битву на дорозѣ Чушіма, котра скôнчила ся цѣлковитымъ його пораженемъ, сказавъ, що його кораблѣ були до нѣчого. Они були не лишь блудно и легкодушно побудованй, але ще пôдчасъ ихъ будовы допущено ся рôжныхъ ошуканьствъ. Жадного корабля панциръ не бувъ такій грубый, якъ се було зазначено въ офіціяльнôмъ контрактѣ. Также ґранаты були до нѣчого. Двѣ третй части зъ нихъ зовсѣмъ не експльодували. Нѣоденъ зъ кораблѣвъ не мôгъ достаткомъ набрати угля, нѣоденъ не мôгъ розвинути такои скорости, яка була заґварантована. Машины и котлы були злй и безнастанно треба було ихъ направляти. Бôльша половина залоги адм. Небоґатова була зовсѣмъ неспосôбна, а канонѣры не мали понятя о стрѣляню. Коло Мадаґаскару зчинивъ ся на корабляхъ бунтъ и 14 жовнѣрôвъ зôстало страченыхъ. Адм. Рожественьскій мусѣвъ самъ мѣрити зъ пушокъ на двохъ своихъ корабляхъ, пôдчасъ коли адміралы Апрахинъ и Сенявинъ привертали до порядку залогу. Залога въ тайнѣ постановила пôддати ся, а се выслѣджено доперва тогдѣ, коли вже було за пôзно.

Недалеко Формозы зчинивъ ся бунтъ на корабляхъ адм. Небоґатова и лишь зъ великимъ трудомъ удало ся Рожественьскому не допустити до того, щобъ збунтованй заволодѣли кораблями. Вже зъ початкомъ битвы завважавъ Рожественьскій, що адміралы Сенявинъ и Апраксинъ не беруть въ битвѣ участи и не зважають на його розказы. Колибъ адм. Рожественьскій не бувъ раненый вже зъ початкомъ битвы, то хто знае, чи битва не булабы инакше ся скôнчила для Росіянъ. Коли його корабель пôшовъ на дно, а вôнъ всѣвъ на торпедовець, адміралъ Інквістъ щезъ десь зô своими кораблями. Адміралъ Фелькерзамъ зôставъ убитый, а адм. Небоґатовъ, котрого моряки дуже ненавидѣли, мусѣвъ обняти командо. Вôдтакъ наступила катастрофа. На розказы Небоґатова нѣхто не звертавъ уваги. Кождый старавъ ся ратувати, а на декотрыхъ корабляхъ, залога загрозила своимъ офіцирамъ, що ихъ поубивае, если они не пôддадуть ся.

Въ такій то способъ, велика фльота Рожественьского зôстала цѣлковито знищена.

Петербургъ 19. Вітте, російскій повномочникъ вôдѣхавъ нынѣ вечеромъ до Парижа. Зъ Парижа поѣде до Шербурґъ, тамъ всяде на корабель „Кайзеръ Вільгельмъ деръ Ґросе“, котрый завезе його до Ню-Йорку. На дворець нѣхто не вôдпроваджувавъ його офіціяльно, лишь гуртокъ його приятелѣвъ. За послѣдный рôкъ Вітте постарѣвъ ся и пôдупавъ на здоровлю. Въ Парижи мае засягнути лѣкарскои порады.

Парижъ 19. Вітте, передъ своимъ вôдѣздомъ мавъ зъ царомъ три конференціи. На послѣднôй конференціи сказавъ царь до Віттого, що побѣду Росіянъ въ Манджуріи уважае за дуже можливу, тому нехай вôнъ лишь такй условя японьскй приймае, котрй-бы довели до гôдного Росіи мира.

Токіо 19. Царь Николай II. пôславъ Ліневичови письмо, въ котрôмъ обѣцюе вôйску рôжнй нагороды, лѣпше ѣдженье и т. д. если оно вôднесе надъ Японцями побѣду въ Манджуріи. Та-

кожъ зарядивъ царь мобілізацію чотирохъ новыхъ корпусôвъ войска. Ся обстановна и те, що Виттого повновласть е лишь ограничена, вказує, що Росія не дуже стоить за миромъ.

Ґодзяйдамі, Манджурія 19. Ґен. Батяновъ, командантъ першои манджурскои арміи, сказавъ, що Японцѣ не годні вже посувати ся на передъ, по перше тому, що російскі позиціи значно зостали скрѣпленй, а по друге тому, що японьска армія, пôсля битвы пôдъ Мукденомъ, не зôстала якъ слѣдъ скрѣплена новымъ вôйскомъ. Російска армія нѣколи еще не була такъ сильна, якъ теперь. Японцѣ о тôмъ знають и тому бажають мира.

Москва 19. Мимо заборони поліціи, нынѣ розпочавъ ся тутъ конґресъ земствъ, въ хатѣ князя Долґорукова. На конґресѣ було присутныхъ понадъ триста делеґатôвъ. Предсѣдателемъ конґресу зôставъ выбраный ґрафъ Гейденъ. Ледви розпочали ся зборы, коли на салѣ появили ся поліційнѣ урядники, щобы розвязати зборы. Однакъ делеґаты заявили, що зôбрали ся тутъ на пôдставѣ царского указу, а на жадні поліційні розпорядженя не будуть звертати уваги. Такъ отже нарады тревали цѣлый день и занимали ся розбиранемъ пляну реформы, выготовленого Булиґиномъ.

Гельзинґфорсъ, (Фінляндія) 19. Незловленый заговорщикъ кинувъ бомбу на мѣсто губернатора Дейтріха, и сильно його покалѣчивъ.

Гогенталь, котрый убивъ прокурора фінляндского сенату, зôставъ засудженый на досмертну вязницю.

Лондонъ 19-го. Доносять тутъ подробицѣ, про нарады делеґатôвъ земствъ въ Москвѣ:

Царь мае бути начальникомъ вôйска, мае мати право спротивленя ся безъ выразного ограниченя, и мае мати привілеґіи панующого. Царь мае именувати пріміера міністрôвъ, а той доперва покликує собѣ прочихъ міністрôвъ. Паспорты и цензура мають бути знесені. Голосоване мае бути загальне. Заступникôвъ народа мае бути 840 выбраныхъ безъ взгляду на вѣру або народность. Парляменту не може царь розвязати пôсля своеѣ волѣ.

Петербурґъ 20. Завтра удає ся царь на яхтѣ „Полярна звѣзда", щобы на шведскихъ водахъ зъєхати ся зъ нѣмецкимъ цѣсаремъ. Зъѣздъ сей мае бути великои ваги зô взгляду на сучасні выпадки.

Доходять тутъ непевні вѣсти про страшнѣ заворушеня въ Москвѣ, пôдчасъ котрыхъ вôйско стрѣляло до народа.

Москва 20. Нынѣ розпочали ся нарады конґресу земствъ на ново, вже безъ перепонъ и участи поліціи.

Петербурґъ 20. Вчера, коли прокуроръ святѣйшого Синода, Побѣдоносцевъ, їхавъ на засѣданє Синода, стрѣливъ хтось до него, однакъ не поцѣлявъ його Заговорщикъ утѣкъ.

Въ многихъ російскихъ ґуберніяхъ жнива зовсѣмъ не удали ся, такъ що грозить страшний голодъ.

Парижъ 21. Нынѣ пополудни прибувъ тутъ Витте зô своею жѣнкою. На дворци витали його Нелідовъ и Кассіні и представителѣ французкого правительства. Въ Парижи побуде Витте пару день, вôдтакъ лишить тамъ жѣнку а самъ поѣде до Америки.

Токіо 21. Недалеко мѣсцевости Даліне, побили Японцѣ по двогодиннôй битвѣ значный російскій вôддѣлъ, зложеный зъ 500 люда и здобули двѣ пушки и одну машинову армату.

Петербурґъ 21. Духоборцѣ, религійна російска секта, масами еміґрують теперь до Канады. Въ околицѣ Якутска продають за безцѣнъ свои маетки, щобы якъ найскорше выемиґрувати.

Лібава 21. Арештовала тутъ поліція 137 морякôвъ, за участь въ розрухахъ, пôдчасъ котрыхъ попалено державний шпихлѣръ.

Петербурґъ 23. Зъѣздъ нѣмецкого цѣсаря зъ царомъ занепокоивъ умы всѣхъ політикерôвъ. Зъѣздъ сей вказує на зближене ся Нѣмеччины до Росіи, зъ другои однакъ стороны, познакъ въ послѣдныхъ часахъ Нѣмеччина ворогує зъ Францією, союзничкою Росіи, изза справы марокканскои, тому деякі французкі часописи пишуть, що черезъ той зъѣздъ Росія зôрвала приязнь зъ Францією.

Владивостокъ 23. Японьскій торпедовець пôдъ ослоною сильнои мраки, дôставъ ся непостереженo до пристани, а розглянувшись докладно въ положеню порту, утѣкъ.

ВІДПОВІДЬ

на допись Василя Лутака в ч. 26 Нюйорскої казети „Правда".

Хто був на місцевім вічу в Філаделфії, Па., а відтак перечитав 26 ч. „Правди" сей знає чи згадана часопис гідна називатись „Правдою" і також переконав ся яких она має дописувателів. Не буду широко розводитись над „казетою" бо кождий хто читає і здорово розуміє, сей оцінить єї вартість, лише чуюсь з'обовязаним стати в обороні о.Н. Струтинського котрого згаданий дописуватель оклеветав.

Пане „жаку"! Я навіть не сподівав ся, щоби ви були так нечесним та підлим брехуном, але з вашої дописи я переконавем ся що ним есьте. Бо щось подібного може написати тілько підлий, безчельний та безхарактерний чоловік, бо маючи хоч крихитку чести не допустив би ся такої брехні.

По перше, що ми, скликуючий комітет, запросили ВП. оо. Н. Струтинського і Ів. Ардана на віче, тож направдою е се, що каже дописуватель щоб хотіли по руских домах та шукали духовної роботи. Друге, неправдою е, щоби о. Н. Струтиньский хрестив діти. Не моя річ але змушений есьм сказати вам, що ся дитина о котрій ви думаєте що хрестив о. Струтиньский еще не хрещена. Трете, брехня найбільша, що будьто би ваш парохіяльний председа запитував о. Н. Струтиньского пощо він приїхав до Филаделфії. Ану хай прийде В. Лутак до порожної бочки по термітя (чи як то кажуть до дурної голови по розум) і припімне собі хто забирав вперед голос? Таж всі вічевики відповідять, що вас председа а о. Н. Струтиньский говорив пізнійше, і зная „жаку" що о. Струтеньский не говорив в справі нашої ані вашої парохії, лиш яко голова Народ. Комітету говорив про народні орґанізації в загалі а іменно подав проект про „Тов. Руских Патріотів" і вічевики з одушевленем се приняли бо то саме свідчить що вписало ся над 40 членів в се товариство. А ваш председа як говорив то навіть не знав чи о. Струтиньский е в Филаделфії. Отже в який спосіб міг завдавати питаня сему о котрім нічого не знав.

Я певний того, що „жак" або був пяний що у него буває на деннім порядку або у него не всі дома та не зрозумів мови свого председи.

Тож еще раз повтарюю, що допись В. Лутака е брехнею від початку до кінця і кажу що встид та ганьба такому чоловікови, котрий не має найменчої підстави а очерняє чесних людей. Раджу вам „жаку", щобись те з такими дописями уважали бо за се з часом треба відповісти, бо трафляє ся і так: порожна голова диктує, рука базграє а хребет мусить за них відтерпіти або дістати єї там де дурнів розуму учать.

Не замкодить при сій способности відповісти і „ґаспадіну" Ів. Гаргайови на єго замітку про заснованє нової парохії в Филаделфії, Па. Я скажу „ґаспадін" Гаргай як наша пословиця: „пильнуй себе, буде з тебе", та „не пхай носа до чужого проса". Ми податки если накладаємо то самі на себе, длятого се робимо, бо не хочемо скитатись під чужі пороги та як ви се робите зі своїми прихильниками. Ми хочемо і можемо самі собою керувати а не бути рабами та послугачами других. А то вже цілком не мудро сказано „ґаспадіном" Гаргайом в его замітці в „Правдѣ": „нѣ, братя намъ церкви не треба". Та в який же спосіб се можна зрозуміти, що ви г. Гаргай в тім не есьте а кажете „нам". Єсли ви не есьте в тім, тож не кажіть нам. Ви могли сказати що „мені", не треба, але за нас відповідати не можете, бо ми самі знаємо, що ви тулач, то вам не треба. Ми випрашаємо собі то, щоб ви за нас відповідали і таких опікунів гонимо проч.

Хто би думав, що в Филаделфії хруні випародили ся, а они ось подвязують ся. Найліпше зробите „ґаспадін" Гаргай", єсли ви зі своїми „кнутолюбивими" будете стосувати ся до повисше згаданої пословиці.

Прошу о вибачене Вповн. читателів сеї часописи, що сею неінтересуючою загал дописею забираю місце в сій часописи,але чуюсь обовязаним стати в обороні людей, котрі щиро і розважно посвятили ся народній справі.

Ів. Кречковский.

Допись.

З Carnegie, Pa.

Буде тому третий рік як у нас в Carnegie парафія заснована під покровительми св. апост. Петра и Павла. Передше коли не малисьмо ні церкви ні сьвященника належалисьмо до Питсбурга С. С., где пароxом есть о. Стефанович. Сей сьвященник народолюбець и щирий Русин приїзджав своїм коштом до нас учити наші діточки по руски читати і писати і піддав молодому цьвітови руского духа, щоб не забули що суть Русинами. Честь і слава за се вам о. Стефанович, кличуть парафіяне і їх діти, складаемо Вам прилюдну подяку, нехай Бог надгородить за Ваші труди стократно. Прийнюв час і ми постарали ся о церковщю, тай приїхали до нас о. Обушкевич яко сьвященник або наш пастир, щоб нас двигнути в перед. Та щира русская душа добре пігнала нас в перед, бо за їх побутя тілько нароби ли нам богато партій і подiлили на кляси радикальні, тверді, що вже годі було видержати, та мае ся розуміти як люде помякли і потвердили, тогди парафія зачала упадати. Коли побачили о. Обушкевич що не мае иншої ради постановив утїкати. Ми їх не наганяли, Боже борони, они самі просили і звиняли ся у людей, що я старий, не годен працювати, най вже молоді працюють, я їду до старого краю, но і ми повинова ли ся тай чесно випровили. Але за якийсь час слухаемо а наші „негодні" в Олифанті орґанізують тверду церков, ба пізнійше впiпили ся і о. Підгорецкого з Jersey City. О! гадаемо собі то з вас такий пташок? Не будемо вас судити, але за ваше обманьство Бог Всемогущій посудить Вас.

Хотівбим тут еще згадати и за одного щирого для себе парафіянина Шпака, але знаете любі читателі, що з дурнем ніхто не поділить ся. Мушуж написати, що у нас було досить біди, але за то тепер великий спокій. Ми маємо сьвященика о. Кульчицкого а дяко-учителя п. Каськова; ті два рускі патріоти двигнули Карнеґі, хотай еще не довго суть, бо еще року нема, а вже маем чи тальню, сестрицтво св. Любови а школу так спокійно учить хорошо, що мило і любо. Нема у нас жадних партій, ані твердих, ані мягких, а если які знайшли би ся, то вже голосу не мають. Честь і слава вам за те!

Дня 13 го липня у нас відбув ся церковний баль, розуміе ся, що на дохід церкви, а комітет запросив два братства: св. Петра і Павла і св. Йоана Хрестителя. Розуміе ся, що обидва братства послухали і вирокували в параді аж до галі, де відбував ся баль. Приглядаю ся я на тое и дуже ми ся сподобало, як то все красно, тверезо забавляли ся, молодіж красно танцювала, так що я забув де я е, бо где перше був такий роздор межи людьми, тепер вже братня щира любовь. Зате комітет церковний обидвом братствам складае щиру подяку і дай Боже, щоби і на дальше поступали чесно. Мушу висказати тут, котрі найбільше з панів кураторів потрудили ся коло того балю, і що прийшов відповідний дохід на сьв. церков, якого еще не було, то тим найбільша похвала, що щиро працюють коло сьв. церкви, а се слідуючі: Турко Гнат предс, Іван Адзима заст., Патрош Арсеній секр., Гибай Іван касіер, Симочко Макарій предс. братства. Отже братя еще ліпше до купи горнім ся, щоб нам всі народи завидували.

Парафіянин.

Подяка.

Симъ складаю щиру подяку членкиням сестричн. братства св. Ольги въ Bloomfield, N. J., котрі зложили добровôльні жертвы и справили прекрасну чашу вартости $42.50 для рускои гр. к. церкви св. Михаила въ South Fork, Pa., а то: Улька Шведа, Улька Ґбурь, Анна Боцонь, Дорка Цапъ, Текля Кавкевичь, Улька Бискошь, Мілька Янковичь, Марія Кузикъ, Харитина Бойко, Пайза Гавранъ, Марія Мацко, Марія Шведа, Марія Лепакъ, Марія Спѣвакъ, Марія и Анна Цупура, Катар. Бонцаровска, Катар. Ґбурь, Анна Єдинакъ, Єва Прокôпчакъ, Ксенія Мурянка, Параска, Анна и Тевдоска Ковтко, Наста Баранъ, Наста Федорчакъ, Феврона Хвалюкъ, Антонія Баюсъ.

Желаю сестр. братству въ Bloomfield, N. J. якъ найкрасшого дальшого розвою а сестрамъ жертвователькамъ всего добра.

Савтъ Форкъ, 23 Юлія, 1905.

о. Николай Пôдгорецкій,
душпастырь.

Подяка.

Рада церковна въ Desloge, Mo. складае сердечну подяку за дальші жертвы присланѣ на ново маючу ся будовати гр. кат. руску церковь. Офѣру прислали слѣдуючі:

Брацтво св. Димитрія въ Шенандоа, Па, число 4 въ Об. Р, Брацтвъ $5.

Брацтво св. Ап. Петра и Павла въ Мікаду, Па, число 6. въ Об. Р. Брацтвъ $3.

Всевышный Господь нехай вамъ заплатить и нынагородить тысячь кратно. Надѣемъ ся, що за вашимъ примѣромъ пойдуть и другі Брацтва и доможуть намъ въ томъ святôмъ дѣлѣ, т. е. воздвигнути Храмъ Божій.

Вôдъ Комітету Рады Церковнои.
Григорій Ревакъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. Йоана Хрестителя ч. 76 (въ Нюаркъ, Н. Дж. завѣдомляе симъ усѣхъ, що въ мѣсяцю Авґустѣ буде ся принимати новыхъ членôвъ безъ вступного. Митинги вôдбувають ся въ кожду середу по першôмъ. Дорогі краяне, користайте зъ той нагоды, бо хотяй чоловѣкъ молодый и здоровый, але нѣхто не знае яка его доля чекае. Нинѣ иде здоровый до працѣ, але не знае чи здоровый поверне. Длятого памятайте дороги братя на помôчь яку намъ приносить Братство и Р. Н. Союзъ въ Америцѣ.

Ф. Олѣйникъ, Предс. Ник. Кухта, секр.

ЖЕРТВЫ

на Революційну Украиньску Партію:

Попередно зложено	$29.50
Н. Н.	4.00
Разомъ	$33.50

Всякі дальші жертвы просимо присилати на адресу:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте на Рускій Нар. Фондъ въ Америцѣ.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Йос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ....................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока..................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько...................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій...........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Ворґачь................Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Подгорецкій Box 543, South Fork, Pa

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшій поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

†

РАКЪ ГАТАЛА, членъ Р. Н. Союза, вôд. 19 Priceburg, Pa., упокоивъ ся 16-го Юнія б. р. Покôйный походивъ зъ Галичины, села Вислокъ Великій, пов. Сянокъ.

МАРІЯ ШЕПЕЛЯКЪ, жена Юрія, члена Р. Н. Союза, вôд. 40, Scranton, Pa., упокоила ся 9-го Юлія б. р.

Вѣчная память!

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла, вôддѣлъ 102 Р. Н. Союза въ Cleveland, O. буде принимати новыхъ членôвъ дня 13-го Августа 1905 безъ вступного, а до Союза пôсля рокôвъ. Братя Русины, даємо вамъ добру способность, щобы кождый мôгъ вступити до нашого братства, котре є однымъ зъ найлѣпшихъ въ Клівеландѣ. Въ нашôмъ братствѣ кождый має слово, у насъ нема красшого або богатшого, але кождый хто платить свою повинность що на него приходить, має таке саме слово якъ и кождый другій; у насъ кождый за свои пѣнязѣ панъ. Тому прошу васъ братя въ имени нашого братства, вступѣть до насъ, не вôдкладайте, але якъ прийде 13-го Августа, абы ся кождый зъ васъ появивъ, котрый еще не є въ нашôмъ сполку. Мітингъ буде ся утримувати у брата Мих. Чегіня пôдъ ч. 61 Starkweather Ave. Памятайте на то, бо и самй знате, що мы тутъ на свѣтѣ лемъ такъ якъ тота роса, що впаде ранењко а якъ сонце на ню пиигрѣє то єѣ ужь не має, то и нашъ свѣтъ такій. До роботы иде чоловѣкъ здоровый, але не знає чи вôнъ ся назадъ здорôвъ повернa або нѣ. [А если чоловѣкъ не належить до жадного брацтва анѣ организацiи а стане ся зъ нимъ яке нещастє, то барзъ планно въ такôй фамилии вызиратъ, а кедъ має еще 4 або 5 дѣточки, то вера такій гавзъ барзъ смутно вызирає. А про що? Про тихъ мізерныхъ $1.20 на мѣсяць, що вôнъ не заплативъ до братства и до Союза а за які єго родина булабъ забеспечена на 600 долярôвъ!

Михайло Чегінь.

ВАЖНЕ!

Братя Русины въ Monessen, Pa. и околици, даємо вамъ до загальнов вѣдомости, що брацтво св. Йоана Крестителя въ Monessen, Pa., вôд. Р. Н. С. 62, буде принимати въ мѣсяцю Юлію с. р. новыхъ членôвъ безъ вступного. Отже, дорогй братя Русины, не тратьте доброи способности, але приступайте до братства, бо маєте добру нагоду и такъ само и до Р. Н. Союза, у котрôмъ забезпечите себе и свои родины.

Даніилъ Федорчакъ, секретарь.

ЧИТАЙТЕ, БО ВАЖНЕ!

Братство сьв. Володимира в Ню Йорку, відділ 108 Р. Н. С., буде принимати нових членів без вступного в місяцю Юлію, а до Союза за вступним.

Дорогі братя, Русини нюйорскі, котрі еще не належите то вступайте до нашого братства і до Союза поки еще час, бо ніхто не знає, що кого чекає. Братя не тратьте доброї спосібности і вступайте до нашого братства; платня невелика, бо лише 35 центів місячно, за то дістає кождый член в разі слабости 5 долярів тижднево запомоги і доктора. — Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першим в суботу на 5-ій улиці, ч. 414. Тож сьміло братя вперед, бо в єдности сила.

За Уряд Братства:
Михайло Нижникевич, предс.,
Йосафат Сусідка, секретар,
Антін Шеремета, касієр.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Юлію Братство св. о. Николая, вôддѣлъ Союза 47 въ Cleveland, O., Любй краяне и братя не тратьте доброи нагоды и не вôдкладайте на дальше, бо се єсть найлѣпша организація въ Америцѣ и невеликй центы треба платити, бо лишь $1.20 на мѣсяць, а за то єсьте забеспеченй и ваша родина. Єсли Богъ допустить на васъ нещастє, хвороту, то достанете $5.00 на тыждень, а не дай Боже смерти, Союзъ заплатить вамъ **600** долярôвъ за мужа а 300 за жену. Не дивѣть, любй краяне на те, що вы молодй та здоровй, але подумайте собѣ, що смерти кождои хвилѣ треба ся сподѣвати, бо нѣхто не знає хвилѣ коли Богъ пôшле по насъ смерть — а по смерти дармо ся грѣхôвъ каяти. Теперь трафляє ся вамъ добра нагода, тожь дальше братя зберѣть ся разомъ, привѣдѣть до насъ и дайте ся записати, то вамъ буде легче на серцю и на сумлѣню. Не слухайте нѣкого хто васъ веде на криву сторону, але тримайте ся правои дороги, що веде до царства а не до болота. Нашй мітинґи вôдбуваютъ ся кождого мѣсяця въ Недѣлю по 15-ôмъ.

Лукачь Быбель, секретарь,
48 Hershel St., CLEVELAND, O.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Вôдъ братства Пресв. Богородицѣ зъ Лансфордъ, Па., вôддѣлъ Союза 16. Даю до вѣдомости всѣмъ членамъ нашого братства, котрй мешкаютъ по иншихъ плейзахъ такъ само и мѣсцевымъ братямъ, що нашй мітинґи утримують ся разъ въ мѣсяцю въ остатню Недѣлю въ Піо Голъ, Риджь стрітъ. Най ся кождый усилує свôй довгъ якъ найточнѣйше выплачувати кождого мѣсяця въ порядку.

Милй братя, якъ вамъ вѣдомо декотрымъ, але еще не всѣмъ, що въ тôмъ роцѣ 1905 трафляють ся намъ часто выпадки смерти, такъ опамятайте ся милй братя и свои повинности выплачайте, бо то вамъ нѣколи не буде шкôдливе такъ вамъ, якъ и вашимъ родинамъ. Приступайте до братства и Р. Н. Союза а того нѣколи не пожалуєте, тôлько дасте похвалу нашôй рускôй организації.

Такъ само складаємо сердечну подяку Р. Н. Союзови и урядникамъ Союза за точне выплачуванє запомоги въ нашôмъ братствѣ.

Всѣ дописи дотычачй ся братства прошу адресувати такъ:

Юліянъ Сидорякъ, секретарь,
P. O. Box 512, Lansford, Pa.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa., вôддѣлъ Союза 110, повѣдомляє всѣхъ членôвъ того братства щобы дня 6 Августа о год. 2-гôй пополудни всѣ зъявили ся, бо буде ся говорити о важнôй справѣ а такожь буде ся принимати новыхъ членôвъ за половину вступного. Отже нашй милй братя, котрй не належите до жаднои орґанізаціи, приходѣть заки часъ, бо по невчасѣ запôзно нарѣкати, а вже малисьте много такихъ прикладôвъ, бо нѣхто не знає, що єго чекає: нынѣ здоровый, а завтра калѣка або не жиє, а жена, дѣти або родичѣ оплакують за своими рôдными, що не тôлько, щобы имъ помогли въ ихъ тяжкôй доли, але еще бôльше жалю имъ задали. Любезнй братя, скиньте заслону зъ очей своихъ а берѣть ся до працѣ такъ якъ другй народности.

П. Середницкій.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членôвъ, котрй належать до братства св. Володимира Великого и до М. Р. Н. С. вôд. 58, щобы ся кождый явивъ на 30-го Юлія, бо того дня будемо обходити празникъ нашого патрона. Хто не явить ся на той день въ парадѣ безъ важнои причины, мусить платити кару $1.

Ramey, Pa., 7-го Юлія, 1905.
Т. Барна, секретарь.

ОГОЛОШЕНЄ
з McKeesport, Pa.

Повѣдомляю всіх членів брацтва сьв. Йоана Крестителя, від. 48, о ухвалї запалій на послїднім мітинґу тогож брацтва, після котроі зістав вибраний Dr. A. D. McElroy, 125 — 5th Ave., McKeesport, Pa., лїкарем нашого брацтва. Тому всї нововступаючі в члени брацтва, мусять виказати ся сьвідоцтвом здоровля, виставленим лише через того лікаря. Також всі прочі сьвідоцтва хороби і покалїченя, котрими члени леґітимують ся, мають бути виставлені лише висше згаданим лїкарем. Всякі прочі сьвідоцтва иншими лїкарями виставлені не увзгляднює ся. Дальше повідомляю членів о надближаючім ся піврічнім мітинґу брацтва, котрый вôдбуде ся дня 6-го Серпня с. р. в цїли відчитаня доходів і розходів, важних нанад і т. д. На той мітинґ кождий член обовязаний явити ся, в противнім разї заплатить кару грошеву, яку наложить на него мітинґ брацтва.

За Уряд Братства:
Йосиф Ялечко, секретар.

— ДНЯ 17-го Юлія, 1905, вôдбувъ ся мітинґъ рôчный братства св. Кирила и Методія въ Шамокинъ, Па. На тôмъ мітинґу зôставъ выбраный слѣдуючій новый урядъ братскій: Алекс. Шаршонь предс., Мих. Штельма заст. предс., Сем. Хорощакъ секретарь, Мих. Колодѣй заст. секретаря, Ант. Лучковецъ касієръ, Димитр. Карпякъ зас. кас.; ревізоры: Ив. Ґлова, Никифоръ Габура, Стеф. Мурдза; опѣкуны хорыхъ: Сидоръ Витовскій на Старе Мѣсто, Мих. Новакъ на Нове Мѣсто, Яковъ Льорчакъ на Excelsior, Теодоръ Барна на Свампъ и Икричь, Филипъ Клѣщь на Брейди, Гнатій Кавалко на Бойтанъ Спринґвилъ, Лука Лещиньскій на Биґмавнтейнъ, Теодоръ Даньчакъ на Mt. Carmel; Максимъ Ференцъ дверникъ, Акимъ Глива посланець.

С. Хорощакъ, секретарь.

ДНЯ 6-го Августа 1905, М. Р. Н. С. вôддѣлъ 58 въ Ramey, Pa. буде мати рôчный мітинґъ. Кождый членъ має ся явити на тôмъ мітинґу и свôй довгъ выплатити, щобы старый урядъ передавъ новому книжки въ порядку. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новыхъ урядникôвъ. Хто не прийде на мітинґъ мусить заплатити кары $1 безъ жаднои вымôвки.

За урядъ М. Р. Н. С.
Никифоръ Дудякъ, предс.,
Т. Барна, секретарь,
Н. Лазорищакъ, касієръ.

ПОВѢДОМЛЯЮ,

що братство св. Й. Хрестителя въ Бофало, Н. Й. устроює БАЛЬ на дохôдъ братства. Баль вôдбуде ся на Labor Day дня 4-го Септембра 1905, на гали у Марцѣнка, 435 Амгерстъ стрітъ. Початокъ о семôй годинѣ вечеръ. Просимо всѣхъ Русинôвъ, щобы прийшли на нашъ баль. Буде красна музыка и забава.

Комітетъ { Н. Серединьскій, Панько Мацко, Н. Лещишинъ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Учитель з укінченою семинариєю в Галичині і кільколітною практикою учительскою, учить діти, хлопці і дівчата, читати і писати по руски приватно по домах; на жаданє також релїгії, рахунків і істориї рускої. Метода в научуваню легка, услівя приступні. Інтересовані зволять писати сейчас на адрес: L. K. box 1, 630 E. 11th Str., New York, N. Y. 31

Перший Великий Баль

получений

з Театральним Представленєм

устроює

Читальня ім. Івана Петр. Котляревского

дня 12. августа с. р. в Нім. Гали на Марле Str., Ансонія, Кон.

Початок Балю о год. 2-ій по полудни, початок Театру о год. 8-ій вечер.

Вступ 35 цнт.

Штуки будуть грати:
1) Тато на заручинах;
2) Мужики Аристократи.

В часї павз віддеклямує пару дівчат, прегарні деклямації.

Понеже Читальня дає перший Баль з Театром для того запрашає всїх Русинів з Shelton, Derby, Seymour, Ansonia і околиці. Хто прийде не пожалує. Перше, що побачить аматорів граючих театер в старокраєвім одїню, друге, розвеселить ся і насьміє ся до несхочу, третє, що буде міг розповісти своїм кревним і знакомим, що бачив і що чув. Тож просимо прибувайте численно а не пожалуєте.

За добру музику і забаву ручить

КОМІТЕТ
Іван Нецьо, предс.,
Мартин Пелех, секр.

ГДЕ Є

мôй стрыкъ Юліянъ Криницкій, изъ села Баницѣ, повѣта Грибôвского. Вôнъ выйшовъ зъ краю 4 лѣтъ тому, перебувавъ коло Питсбурга у McKees Rocks, а теперь не знаю где. Менѣ потреба єго въ справѣ єго сплатку, котрый на менѣ залежить. Хтобы о нѣмъ знавъ або вôнъ самъ зволить написати на адресу: Petro Krynicki, P. O. Coyne, Pa., Lack'a Co.

Збирайте грошѣ НА РУСКУ БУРСУ въ Йонкерсъ, Н. Й. и засылайте на адресу: Rev. Paul Tymkievich, 69 Linden St., Yonkers, NY.

Вôдозва.

Взываe ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза“, котрй еще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ пôслали належитôсть за розпроданй календарѣ на адресу Rev. N. Strutinsky, Box 375, Olyphant, Pa. Нерозпроданй календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ“.

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С“.
К. Кирчôвъ предсѣдатель.
С. Ядловскій секретарь.

Пояснене.

П. Д. Лисякъ пише намъ, що въ Свободѣ надруковано зовсѣмъ що иншого якъ вôнъ говоривъ на вѣчу въ McKeesport, Pa. На се мусимо заявити, що въ короткôмъ справозданю зъ вѣча, годѣ було подавати докладно змѣстъ бесѣды п. Д. Лисяка або кого небудь другого, а що резолюція его зôстала принята лишь зъ дуже важными змѣнами, се не е виною редакціи Свободы. Та щобы хто не думавъ, що Свобода руководилась партійностею або другими взглядами, подаемо бесѣду п. Лисяка и его резолюцію въ цѣлости.

„Сьвітлі Збори!

Як уже поважані передбесідники зазначили, треба для нас конче більше просьвіти, бо где просьвіта, там добробит, а з ним в купі і вдоволене іде. Після моеї думки, найлучше нам просьвічуватись через читане добрих книжок та ґазет, а тих нам не бракне, треба тільки читати.

Тут в Америці маемо газету „Свободу“, котра приносить немало користи для наших читачів, бо дуже добре писана, а зі старокраевих то Гайдамаки і Поступ суть для нас робітників найпожиточнійші, та ми їх дуже радо читаемо. Ті ґазети, а особливо Гайдамаки повинні ми грішми підпирати, бо видавець їх п. Петрицкий чоловік не богатий, а взявши на розвагу его борбу з польсков гакатов, ті переслідованя з якими він стрічаесь, его пожертоване для рускої справи, що ему спровадило вже і тюрму, ми есьмо обовязані таке патріотичне виданє запомагати тим, що будем як найбільше примірників тої ґазети предплачувати.

Панове! Чужий нас не запоможе! Міліонерів у нас нема! Поміч від братів Славян — се казка небилиця, в котру хиба діти повірять, тож непозістае нам нич иньшого як самих себе вспомагати.

Підопрім редакцию Гайдамаків через то, що предплачувати будемо сю часопись а допоможемо редакторови боротись і дальше за долю Руси. Предплата низька; 2.00 дол. на рік чейже кождого стане, а буде мав в дома ґазету з котрої не одно пожиточне вичитае та не одну гарну, патріотичну думку почуе, що его скріпить принародній роботі.

Тож прошу принести слїдуючу резолюцию до ухваленя:

Сегоднїшне віче американьских Русинів, взиваe всїх тут замешкалих братів, щоби предплачували „Гайдамаків“, і тим допомагали редакторови п. Петрицкому в его шляхотній борбі за долю Руси-України.

Д. Лисяк.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень.		
27	Ч.	Онисима
28	П.	† Володимира кн. рус.
29	С.	Атиноґена св. муч.
30	Н.	6. по Сош. Марины
31	П.	Еміліяна, Якинта
1	В.	Серп. Маврины
2	С.	† Илїя прор.

— ПЕРШЕ богослужене въ новôй церкви на New Britain, Conn. вôдправивъ о. Велигорскій, на Сош. св. Духа. Тамошный дякъ, п. И. Хаджай основавъ хоръ, якій складаесь зъ 30 особъ и приготовляе ся до торжественного благословеня церкви.

— ТОРЖЕСТВЕННЕ посвячене новои гр. кат. церкви св. Тройцѣ въ New Britain, Conn., вôдбуде ся въ Понедѣлокъ дня 4 Септембра на Labor Day. На се торжество Комітетъ Церковный всѣхъ чесныхъ Русинôвъ запрошуе.

о. И. Велигорскій, парохъ.

— НА вôсѣмъ мѣсяцѣвъ вязницѣ засудивъ судъ въ Гамбурзѣ 13-лѣтного ґімназіяста Губерта Німана за знущане ся надъ звѣрятами. Для безсердечного Німана була найбôльша роскôшь вôдрѣзувати голубамъ крыла, вôдрубувати куркамъ нôжнй пальцѣ, ба що бôльше, вôнъ живй курки саджавъ мѣжь дверѣ и одвѣрокъ и згнѣтавъ ихъ на смерть, тѣшучись, якъ зъ роздушенои птицѣ вылазили тельбухи. Въ Нѣмеччинѣ знущане надъ звѣрятами карають суды строго, а тутъ судъ взявъ на увагу, що Німанъ бувъ ґімназіястомъ, а въ народнои школѣ и въ ґімназіи учено его не збиткувати ся надъ звѣрятами.

Сповѣдь.

Написавъ Стефанъ Темеркень.

Було се въ пôзну осѣнь, а холодный пôвночный вѣтеръ шелестѣвъ пожовклимъ листемъ. Ночь була погôдна, мѣсячна, лишь вôдъ часу до часу затемнена порозрываными хмарами, котрѝ вѣтеръ гнавъ по небосколнѣ.

Въ таку погôдну ночь, мимо мого здоровля, я нѣколи не мôгъ заснути. Вже одинайцята година доходила, а я ще ока не зажмуривъ. Якась дрожь проникала мое тѣло, якесь неприемне прочуте мене непокоило. Взявемъ до рукъ интересну книжочку, але слова не мôгемъ розумѣти зъ того що читаю.

Суть справдѣ такѝ хвилѣ, коли чоловѣкъ прочувае, що стане ся зъ нимъ завтра або за хвилю. Таке було и зô мною тогдѣ. Я прочувавъ, що зô мною стане ся щось незвычайного.

Ще теперь холодъ проникае мое тѣло, коли собѣ пригадаю сю нôчь.

На моимъ стѣннôмъ годиннику вызвонила одинайцята година, и въ тôй хвилѣ почувемъ, що хтось запукавъ до вôкна. Я бувъ тогдѣ еще молодый, однакъ не такъ скоро лякавемъ ся чого небудь...... але въ той часъ задрожавемъ на цѣлôмъ тѣлѣ. Пôдôйшовемъ до вôкна, вôтвираю, передъ мною станувъ дорослый, молодый, порядно убраный мущина.

„Кого шукаете?“ запитавъ я нагло.

„Я прийшовъ по отця духовного“, вôдповѣвъ вôнъ такъ спокôйно, що я не завважавъ въ нѣмъ нѣчого подозрѣлого.

„Стара жѣнка бажае приняти послѣдну Евхаристію“, говоривъ вôнъ дальше, не выжидаючи вôдъ мене запыту.

„Чи далеко зъ вôдси“?

„Трета улиця зъ вôдси, отче духовный, я приѣхавъ по васъ вôзкомъ. Лишь просивбымъ о поспѣхъ, бо хора лежить въ передсмертныхъ судорогахъ.“

Я сповняючи мôй обовязокъ, взявъ Найсвятѣйшѝ Тайны и зъ поспѣхомъ всѣвемъ до вôзка. Молодый чоловѣкъ пôдôгнавъ конѣ, и вôзокъ покотивъ ся зъ великою скоростію.

За кôлька хвиль мы були на кôнци мѣсточка. Безлистнѝ дерева, що росли по обохъ бокахъ дороги, кидали скупу тѣнь въ мѣсячну нôчь.

Въ найбôльше тѣнистôмъ мѣсци, задержавъ ся вôзокъ, а зъ придорожного рова пôднесло ся трохъ здоровезныхъ людей, котрѝ наближили ся до вôзка и поздоровили мене якимсь гробовымъ голосомъ.

„Просимо васъ отче духовный, будьте зовсѣмъ спокôйнѝ“ сказавъ оденъ зъ нихъ, „мы васъ запевняемо, що нѣчого злого вамъ не стане ся, вы поѣдете зъ нами, пôвъ годины дороги звôдси, находить ся нашь хорый. Вы будете ласкавѝ, приймете вôдъ него послѣдну сповѣдь, и сейчасъ пôсля того, мы привеземо васъ до дому, на тôмъ самôмъ вôзку.“

„Добре мои приятелѣ“, вôдповѣвъ я не показуючи при тôмъ найменшого страху.

Вôзникъ пôгнавъ конѣ въ напрямѣ до старого, дубового лѣса. Кôлькасотъ кроковъ вôдъ берега лѣса, находилась широка трясавиця, котра середъ холодного, нôчного вѣтру, страшно шумѣла. На скраю трясавицѣ задержавъ ся вôзокъ. Мы позлазили на землю, и той самый чоловѣкъ, котрый запевнявъ мене, що не потребую боятись жадного небезпеченьства; приступивъ до мене, и сказавъ подôбнымъ якъ перше тономъ:

„Отче духовный, позвольте, що завяжемо вамъ очи. Куда мы пôдемо, вы не можете видѣти, заки не прийдемо на мѣсце призначеня.“

Лучѣ мѣсяця освѣтили его лице, и я побачивъ въ нѣмъ щось дикого, розбишацкого. Опôръ мôй бувбы надаремный, и я бувъ приневоленый дати собѣ завязати очи, власною хустиною.

Доброи чверть годины вели мене рôжными дорогами черезъ трясавицю. Въ кôнци задержали ся, мы станули передъ якоюсь соломяною будою. Всьо можна було докладно видѣти середъ лучѣвъ мѣсяця.

Кôлькохъ людей лежало на земли передъ будою, котра становила ихъ схоронище, правдоподôбно выжидаючи нашого прибутя. Пôдъ будою, на свѣжôй соломѣ, сидѣвъ молодый чоловѣкъ, стереженый якимсь старымъ розбишакою, котрый зовсѣмъ рôвнодушно смоктавъ люльку.

Розбишаки не говорили нѣ слова, лишь оглядали мене на всѣ боки, своимъ повôльнымъ зоромъ. Ихъ заржавѣле оружје було въ однôмъ рядѣ оперте о стѣну буды.

„Де е хорый?“ запытавъ я нетерпеливо.

„Тамъ въ серединѣ“ сказавъ мôй провôдникъ и показавъ на буду.“ Чи хочете отче духовный тамъ сповнити свое дѣло, чи тутъ?“

Я влѣзъ пôдъ буду и знайшовъ тамъ молодого, здорового чоловѣка.

„Чи то вы хорѝ?“ запитавъ я його.

„Такъ, се я, и моимъ послѣднымъ бажанемъ було ще разъ высповѣдати ся.“

Я бôльшь нѣчого не мôгъ вôдъ него довѣдати ся, сповнивъ свôй святый обовязокъ и выйшовъ зъ вонючои буды.

„Вже можемо ити“ сказавъ я до людей.

„Вжесьте скôнчили отче духовный?“ запитавъ ватажко розбишаковъ.

„Скôнчивъ“.

„Отже — ходѣмъ! Дякуемо красно за вашь трудъ.“

Менѣ знова завязано очи, и тою самою крутою стежкою повели мене зъ поворотомъ.

Мы вже були десь недалеко вôзка, на скраю трясавицѣ, коли нагло роздавъ сильный гукъ, якбы выстрѣлъ, котрый заворушивъ нôчну тишину.

„Що се такого?“ запитавъ я перестрашеный и вôдрухово хопивемъ за перевязку черезъ очи.

„Не здôймайте того, отче духовный, сказавъ мôй провôдникъ спокôйнымъ голосомъ, се нѣчого... теперь померъ хорый.“

Вже бôльше нѣ одного слова, черезъ цѣлу дорогу не промовивъ до мене ватажко розбôйниковъ.

Дописи.

З Marlin, Texas.

Пишу я до вас і прошу вас, абисте умістили в своїй ґазеті тих кілька моїх слів, щоби наші люди Русини зі старого краю знали, що і в Тексасї е кілька сот фамілїй руского народу з Галичини, що поприїздили сюда кілька літ тому. Бо я мушу сказати, що я сам есьм Русин і походжу зі старого краю, Галичини. 9 літ буде тепер як ми ту до Тексасу приїхали і 9 літ есть як ми опустили свій родинний край і свое родинне село Сухостав, що вже Бог знае чи будем его більше видіти. Мушу сказати, що з нашого повіту Гусятин, а села Сухостав то богато людий повиїздили що ми ані не чуем о них де они ся обертають, та ми би були дуже раді як би всї наші люди тримали сесю ґазету і щоби они дещо приписали до тої часописи і дали о собі відомість де котрі обертають ся, бо я знаю і чую, що богато наших людий есть в Канадї. Тепер напишу дещо про наш Тексас. Наш Тексас есть теплий край. Ту зими нема іно часом есть ту малий приморозок, то есть так як то в старім краю бувае в осени. Тут збіжа мало хто сїе, найбільше сїють бавовну і кукурузу, бо з бавовни то ту люде жиють а з кукурузи то конї годують. Ту в Тексасї всьо ся вродить, що йно хто посїе. Землї, що правда, то тут суть чорні, глинковаті і пісковаті, то з тих всїх чорні найлїпші, бо найлїпше видають. Земля тут платить від 10 до 50 долярів за акер. То декотрі з наших людий мають вже свої власні фарми а декотрі то ще роблять за половину а найбільше е таких, що роблять за трету і четверту часть. То есть так: Бас дае свою землю і хату і всьо, кромі коний і порядків до управи землї. Всї порядки до управи землї мае той чоловік що робить на 3-ту і 4 ту часть а з того всього що ся вродить то тогди збирае і дае басови едну часть а собі бере 4 части. Ту би було добре шоби ми мали ту свого священика руского. Наші всї Русини що ту замешкали всї вже пристали на римко-католицку віру, бо инакше були би до сего часу не сповідані. Ксьондза маемо польского, що кождий розуміе его добре. В Бремонтї есть зі старого краю Русинів до двіста фамілий і ксьондза маемо польского а в Марліні есть наших людий до 8 фамілий а Поляків до 40, то ксьондза маемо анґельского, але може трохи по польски, що людий сповідае. Більше не буду вам тим разом писав, іно вам пишу що сей рік то е дуже мокрий, дощі часто переходять, що мало хто свою всю землю обробив, бо не міг через великі дощі, які ту сего року були, але Богу дякувати за его ласку, то жнива суть досить добрі, хто яко тако обробив. Кукурузи суть добрі а бавовна так само есть добра до сего часу. Вівси вже і пшениці і ячміна і сїна то вже ту покосили. Пишу, що ту в Марлін, Тексас, есть горяча вода що, виходить з земїї, котра богато помагае в слабости, як на руматнзм і т. д., то зі всїх сторін люде ту до тої води приїзджають аби вилїчити ся з якої будь хороби.

Кінчу свое оповідане о Тексасї і сподію ся, що більше наших людий напишуть где они ся обертають і як де есть, бо декотрі тутешні люде хочуть іти там де есть руский сьвященик і де троха холоднїйше, бо ту в Тексасї есть за горячо. А хтоби з наших людий хотїв до мене написати о дальші поясненя, то прошу писати на адрес низше підписаний:

Іван Ковальский.
Mr. John Kowalski,
Marlin, Texas.

З Buffalo, N. Y.

Поповнив убийство за $35.

З дня 14 на 15 с. м. в ночи убив Jan Kapuszczynski, бордник, свого господаря John-a Staindle, мертве тїло найшли на колїї т. зв. Buffalo Creek. О скілько до тепер показало ся, то John Staindle на співку тримав салун зі жінкою а при тім отримували бордників, а знаходив ся там і Jan K. 22-лїтний, котрий, в свобідних хвилях без працї, помагав продавати за барою пиво свому господареви. Для більшого бизнесу хотїв John Staindle запросити собі на суботу вечер музикантів, отже вийшли оба J. K. і J. Staindle в пятницю вечер, при чім Jan K. ударив знайденим кавалком желїза в голову J. Staindle, так що той стратив притомність, а відтак ухопив его за горло і удусив. На 2 ий день рано повідомлена полїция забрала труп до трупарнї а жену замордованого і пана J. K., 3-х сьвідків, бордників враз з 2-ма синками Staindle-а а також панну Maryju Turek під ключ. Тепер вийшла правда на яв як олива на воду. Через сьвідків викрило ся, що супружество не жило в згоді, що J. K. писав листи до Staindle-вої, щоби строїла свого мужа, а по смерти отримае $2000. Дня 18-го с. м. визнала замордованого жена, що К. по сповненю морду прибув до дому вже пізно в ночи і сказав до неї: „Maniu, вжесь вільна від того, котрий через цїле жите був тобі противним“. Признала ся дальше, що любила J. K., що від 10 до 15 долярів давала льовфрам, щоби убили еѣ мужа, іно ніхто ся на тое не згодив. Призналась також, що одного разу дала мужеви до пива отруї, але ся не пошкодила ему, лиш хорував 3 дни. Словом до всего призналась і приготовляе ся до смерти жадаючи сьвященика.

Д. Микитяк.

Всячина.

ПИТЄ ВЪ ЛѢТѢ.

Чи смерть зъ голоду чи зô спраги е болѣснѣйша, годѣ докладно ствердити на пôдставѣ людскихъ высказôвъ. Всежь таки бôльше е такихъ, котрѝ кажуть, що смерть зô спраги е далеко болѣснѣйша. Роблено такожъ досвѣды на звѣрятахъ и переконано ся, що песъ, коли йому давати лишь пити, то буде два разы такъ довго жити, якбы йому давано лишь суху поживу. Безъ воды може песъ жити около двайцять днѣвъ, безъ сухои поживы около 40 днѣвъ, розумѣе ся, если робимо тѝ досвѣды на здоровôй собацѣ. Чоловѣкъ, розумѣе ся, выдержить далеко коротшій часъ чи безъ поживы, чи безъ питя. Тутъ можна замѣтити, що неразъ чулисьмо про людей, котрѝ продукують ся тымъ, що довгій часъ не побирають жадной поживы, однакъ не чулисьмо нѣчого про людей, котрѝ бы такій часъ выдержали безъ житя. Що чоловѣкъ е дуже вражливый на спрагу, се дуже легко пояснити въ той спосôбъ, що двѣ третѝ части тягару людского тѣла складають ся зъ воды, котра въ наслѣдокъ сталого зъуживаня ся, мусить бути що разъ то новою заступлена. Велику часть потрѣбнои воды побирае чоловѣкъ вже въ стравахъ, бо вже само мясо, або рыба мае въ собѣ 70 процентъ воды, свѣжѝ овочѣ мають 70 до 80 процентъ воды, а свѣжа ярина еще бôльше. Мимо того вôдчувае чоловѣкъ спрагу, передовсѣмъ въ лѣтѣ, коли утрата воды черезъ збôльшену дѣяльнôсть скôры (пôтъ), змагае ся. До течей, якѝ подае природа, чоловѣкъ додае рôжныхъ примѣшокъ, и черезъ те робить ихъ смачными и пригожими до питя. Вино, пиво, овочевый сокъ приряджуе чоловѣкъ въ сей спосôбъ, що можна выпити денно вина, примѣромъ три чверти лѣтры, а иньшихъ напиткôвъ далеко бôльше, въ мѣру того, чимъ менше мають въ собѣ алькоголю. Пахучѝ напитки, суть подражняючѝ и улегчують травлене. Ихъ побирають люде звычайно въ теплôмъ станѣ. Менше бôльше мусить чоловѣкъ выпити денно (воды, чи молока, чи вина, чи пива) одну до пôвтора лѣтры, розумѣе ся кромѣ тои воды, яку вже побирае зъ поживою. Чи напитки тѝ побирати належить въ станѣ теплôмъ, чи зимнôмъ, чи пôдчасъ ѣдженя, чи пôсля, на се питане годѣ певно вôдповѣсти. Ученѝ люде застановляють ся надъ тымъ вже вôдъ найдавнѣйшихъ часôвъ, и доси не дôйшли до жадного заключеня. Однѝ поручають пити холоднѝ напитки, другѝ кажуть, що се е дуже шкôдливе. Въ тôмъ взглядѣ треба бути дуже обережнымъ, бо те, що одному чоловѣкови е помôчне, другому, дуже легко може зашкодити. Чоловѣкъ — якъ то кажуть — мусить добре знати свою натуру. Суть однакъ деякѝ законы, котрыхъ люде повиннѝ придержувати ся, если хочуть бути здоровыми. Для здорового чоловѣка е се зовсѣмъ рôвнодушне, чи вôнъ побирае напитокъ пôдчасъ ѣдженя, чи пôсля. Однакъ тѝ люде, котрѝ тяжко травлять и терплять на роздуте жолудка, повиннѝ конечно выстерѣгати ся пити пôдчасъ ѣдженя. До сего досыть легко при доброй волѣ можна призвычаѣти ся. Що до того, якѝ побирати напитки, холоднѝ чи теплѝ, треба зазначити, що холоднѝ напитки загально суть шкôдливѝ зъ тои причины, що остуджують жолудокъ и утрудняють травлене. Однакъ кождый скаже, що въ горячу лѣтну пору неможливо обôйти ся безъ холодного напитку. Се е правда, и тому треба уважати, щобы ихъ поволи побирати и не надмѣрно. Для чоловѣка зôгрѣтого зô змученя, холодный напитокъ е прямо убійчій. Бували многѝ случаѣ, де робôтникъ, въ лѣтѣ, зôгрѣтый роботою, напивъ ся холоднои воды и на мѣсци погибъ. Треба перше вôдпочати, охолодити ся, а доперва тогдѣ напити ся холоднои воды. Найлѣпше гасить спрагу солодке молоко и чаѣ.

ДОМАШНѢ ЗВѢРЯТА ВЪ КИТАЮ.

Китайцѣ мають тѝ самѝ домашнѝ звѣрята, що и другѝ народы, однакъ застосоване ихъ въ домашнôмъ господарствѣ е вôдмѣнне. Китайскій кôтъ, е то мале, негарне и непоказне звѣря. Уживане коней при господарствѣ е въ Китаю дуже мало розповсюднене, и того, хто тримае конѣ,

уважають Китайцѣ за марнотратника. Цѣсарамъ китайскимъ дорѣкано, що они удоржують на своимъ дворѣ конѣ, и больше о нихъ дбають, чимъ о свôй народъ. По правдѣ сказавши, кôнь не е питомымъ домашнымъ звѣрятемъ Китаю, але вôнъ зôставъ перенятый вôдъ сусѣдныхъ пограничныхъ народôвъ, пôвнôчныхъ провінцій Китаю. Шерсть китайского коня е дуже густа и довга, такъ само довга е грива и хвôстъ. Въ провінціи Канфу жиють дикѝ конѣ стадами, але суть то здичѣлѝ конѣ, котрѝ поутѣкали вôдъ своихъ господарѣвъ, котрѝ не знали якъ уживати ихъ до роботы. Оселъ жие въ пôвнôчныхъ провінціяхъ Китаю и то дуже рѣдко. Уживають його до переношеня тягарôвъ на малу вôдлеглôсть. Въ околицяхъ, де выкопують угле, уживають Китайцѣ найбôльше мулôвъ, до ношеня того „чорного діяманту" караванами по краю. Подôбно якъ коня, переняли Китайцѣ вôдъ пограничнихъ народôвъ также и верблюда. Въ Пекінґу можна стрѣтити цѣлѝ караваны верблюдôвъ, котрѝ переносять угле зъ сусѣдныхъ гôръ до мѣста. Товщу зъ верблюдôвъ уживають Китайцѣ яко лѣкарства на рôжнѝ хоробы. Коровы можна стрѣтити всюда, по цѣлôмъ Китаю, однакъ тримають ихъ лишь для мяса, бо молока Китайцѣ не пють. Въ полудневôмъ Китаю выпасають стада овець и кôзъ, котрѝ тримають для вовны и мяса. Найбôльшого значѣня, яко средство поживы, е въ Китаю свиня. Свинины ѣдять въ Китаю далеко бôльше, якъ иньшого мяса. Можна тамъ подыбати также псôвъ, котрыхъ уживають до польованя и стереженя хатъ, и котôвъ, котрѝ ловлять мыши. Кромѣ курей, гусей и качокъ, треба зачислити до домашныхъ звѣрятъ китайскихъ, также и шовковника, котрого не бракуе и при найменшôмъ господарствѣ.

Цѣкавѝ книжки

* Америка ... 15 ц.
Американьскій шляхтичь ... 15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и другѝ рѣчи ... 15 ц.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся ... 15 ц.
Весела книжочка зъ образками ... 30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7 ... 15 ц.
Дещо зъ исторіи православнои місіи въ Америцѣ ... 10 ц.
Дещо про звѣрята ... 30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5 ... 15 ц.
Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ ... 10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
Жовнѣръ ... 10 ц.
Журавлѣ ... 15 ц.
* Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ ... 15 ц.
Зубъ за зубъ ... 10 ц.
Капіталъ и праця ... 15 ц.
Конституція Спол. Державъ ... 10 ц.
Книжка Рахункова ... 50 ц.
Марія ... 10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ ... 20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ... 15 ц.
Образки и загадки ... 10 ц.
Образки зъ Америки ... 10 ц.
Оповѣданя ... 15 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія ... 10 ц.
Провôдникъ руско-англійскій (толмачь) ... 50 ц.
* Про нутро землѣ ... 25 ц.
Подземнѝ скарбы ... 25 ц.
Покуса ... 10 ц.
Розмова Поляка, зъ Русиномъ ... 10 ц.
Руско англійскій словарець ... 20 ц.
* Релігійнѝ вѣрованя старинныхъ народôвъ ... 20 ц.
Смерть ... 10 ц.
Страйкъ ... 20 ц.
Тарасъ Шевченко ... 15 ц.
Тимко Гаврилюкъ ... 15 ц.
* Хто зъ чого жіе ... 15 ц.
* Якѝ то є люде на земли, зъ 20 образками ... 50 ц.

Тимъ, що схочуть занятись роспродажею повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:
„SVOBODA" BOX 353, SCRANTON, Pa.

Друкарня „Свободы"

друкуе
тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркуляры
и взагалѣ всѣ роботы друкарскѝ
старанно, тано и на часъ.

Братскѝ опѣкуны хорыхъ повиннѝ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т.д.

Адресъ:
„SVOBODA", Box 353, Scranton, Pa.